

Universitätsbibliothek Wuppertal

Diomedis Doctissimi Ac Diligentissimi Lingvae Latinae Perscrvtatoris De Arte Grammatica Opvs Vtilissimvm

Diomedes <Grammaticus>

Impressum Venetiis, Anno Domini no/stri Iesu christi.
M.CCCCLXXXV. Die uero. xii. mensis Iuni.

Vetvissimi ac perspicacissimi Phocae grammati
ci de nomine et verbo liber incipit.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-457](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-457)

VETVSTISSIMI AC PERSPICACISSIMI PHOCAE GRAMMATI
CI DE NOMINE ET VERBO LIBER INCIPIT.

RS mea multorum es: quos saecula prisca tuleres:

Sed noua te breuitas asserit esse meam.

Omnia cum ueterum sint explorata libellis:

Multa loqui breuiter sit nouitatis opus.

Te relegant iuuenes: quos garula pagina terret:

Aut li quem paucis seria nosse iuuat.

Te loqui qua petens comitem sibi ferre uiator   Damna: nec ingrati triste laboris onus:
Ne dubitet: paruo pondere multa uehis.   Es quod quisq; petat: nunq; cesura disertis
Te si quis scripsisse uolet: non ulla queret   Hoc continet opus: si modo liuor abest.
Redo nonnullos hoc meum miraturos opusculum: quod in tanta doctissimorum hominum copia
quae uarie diligenterq; emendati sermoneis precepta tradiderunt ego potissimum ausus
sum temerario ac pene sacrilego conatu libellum de arte comminisci. De quo prius ex
cusam dum puto quod de titulo operis differam. Cum sciam plurimos quod regulas artium per ordinem digessis-
se: quibus ad progatiuam solertia uel aetiquitas suffragata est. Sed eorum alios late copioseq; scripsis-
se ita ut superflua interdum ubertate narrationis memoria legentium confundat. Alios dum breuitati
studet: admodum diffusam coarctasse materiam: ut sterili compendio nihil ad integram scientiam lecto-
ribus conferat. Adulescentes uero nostri seculi non desiderio litterarum nec amor uirtutis ad studia
se applicat: sed aut necessitate compulsi aut odore uoluptatum per atatem afflatos execrari ma-
gistratus: quorum ut quisq; est diligentior: eo maior odio praemittit. Et gymnasium sapientiae: quo
ad beatam uitam semita demonstrat: uelut teterrimum carcerem detestari. Alios autem quibus scire cu-
piat omnium fructuosi laboris onus detrectat nec assiduus inherere lectionibus nec curiosa perscr-
uatione uteretur: eructe commentarios: quod dum sepe assidui nolunt fieri docti esse non possunt. Idcirco fate-
or me negotium hoc suscepisse pluribus profutarum: nisi quod nouellam artis expositionem tracta-
re fastidit: praecipue quod discipulis nostris proderit quod aduersus obliuionis iacturam & percontatio-
nem tetaemeta consultum esse desidero in hoc namque nostrae professionis summa uersat: ut in aliorum scientiam tui pi-
culum facias nec ipse seias sed alios docueris eruditus esse uidearis. Noium igitur regulas & uer-
borum in unum coegisti: quoniam haec fere praecipuum in partibus omnino obtinet multumque difficultatis
habet: & super caeteris habundantia dictum a sumis auctoribus aestimo: quo in ope nihil mihi summa:
nec a me noui quicquam reptum affirmabo. Multa namque ex multorum libris decerpta concinna breuita-
te coeuli: ut ne ieiuna pars instruat compendatio nec uerbosa prolixitas fastidium legentibus moue-
at. Si quod autem a nobis in suscepto negotio commode tractatum est: malo id lectoris iudicio laudari
quam nostra praedicatione iactari. Tu tamen industria tua petulantiae nostrae crimine excusabis: uel laudis si
quod merebitur applaudebis. Aggressus sum noium regulas breuiter explanare & scrupulosam diffi-
cilemque materiam adulescentibus per uiam facere. Quoniam omnis ambiguitas in genere nominis & declinatione
consistit. Primum Latina: a Graecis discreui: ne confusione uarietatis perturbaret memoria. Deinde
monosyllaba coegesta praeposui: quod diuersi quod sunt generis Tertium autem ordinis formulam tribus ex-
ceptis sequuntur & sunt fere haec. Masculini generis: as: des: grex: flos: fos: las: mos: mus
mas: praes: mars: pos: lar: pes: ros: rex: sal: sol: uir: uas: dis. Ex his unum est secundae declinatio-
nis: uir Feminini generis arx: ars: calx: crux: cos: dos: frons: ges: falx: fax: fex: glis: lux: lex
lis: les: glax: lax: mors: mes: nux: nix: nox: pix: ops: prex: ps: res: spes: fors: stirps: trabs:
uis: grus: urbs: uox: nar: narris. Ex his duo sunt quae declinationis contra regulam spes: & res.
Neutri generis sunt haec: as: crus: cors: fas: far: git: ius: mel: os: pus: rus: fel: lac: rus: uer-
uas: uasis. Ex his quattuor minime declinantur fas: git: pus: ir. Quattuor in plurali nu-
mero deficiunt. nam tres tantum casus habent. far. ius. rus. & as. similiter.

Communis generis bos:dux:sus:sur:grus. Omnis generis hæc duo sola par:trux.
Expositis monosyllabis cuiuscunq; sint generis de cæteris quorunlibet syllabarū nomi-
nibus differemus:quæ his clausulis terminatur quattuor uocalibus præter.i.& semiuo-
calibus præter.f.& una muta.t.de quibus ordinate regulas subiectas notabimus:excep-
tis illis quæ minime declinantur. Fas nefas:nihil:nugas:gumi:frugi:& sinapi:pedū:ne-
quā.Ex his neutri generis fas:nefas:nihil:nugas:gumi:neq; alia omnis generis. A ter-
minata masculina sunt propria ut sylla:seneca:Catilina:Corra:Tuca:Agrippa:Panfa.
Pauca sūt appellatiua masculini generis ut hic lanista:hic dāna:hic talpa: hic popa: hic
nauta:hic poeta:hic colega:hic scurra:hic lissa:hic affela:hic scriba:hic profuga:hic trāf-
fuga:hic homicida:hic paricida: Quæ alii cōmunis esse generis dicunt. Et illa quæ a uer-
bis colō & gigno componuntur:ut hic & hæc cælicola:agricola:siluicola:terrigena ruti-
gina. Reliqua appellatiua oīa fœminini sunt generis & primæ declinationis: ut fortuna
schola:terra:arena:carina:habena. Neutri generis latina sunt nulla. Cōmunis generis
hæc sola hic & hæc pedisequa:aduena:cōuena:auriga:conuiuia:uerna: & omnia primæ
sunt declinationis:Barbara neutri generis duo lecta sūt:apud Salustium nomina flum-
num hoc Moluca hoc turia. **T**erminata neutri generis sunt omnia & tertiæ declinationis
ut hoc sedile:monila:ræte:mare. **T**erminata tertiæ declinationis sunt omnia sed di-
uersi generis:nam quæ in.o.puram desinunt.e.uocali præposita masculini generis sunt
ut hic ganeo:aleo:labeo:quæ nominatiuum & uocatiuum solum habet. Quæ.i. ante.o
habent aut propria masculini sunt ut Curio:Scipio:aut corpus quidem significantia ge-
neris masculini sunt:ut hic stelio:unio:histrio:Centurio:Curculio:quaternio:mul.o:&
omnia.o. In teram in obliquis casibus productam seruant excepto uno anio flumē est ita-
lia:quod antennis facit. Rem autem incorporalem significantia pleraq; a uerbis transfe-
runtur & sunt generis fœminini ut hæc oratio:ratio:actio:statio:ortatio:religio. Et hæc
similiter nomina per omnes casus.o.producūt præter ntūm & uocatiuum numeri singu-
laris.præposita uero.b.littera uel qualibet consonante propria uel appellatiua masculi-
ni sunt generis:ut hic carbo:libo:præco:mucro:bubo:latro:homo:tyro:sermo:pauoca-
ro. Excepto uno proprio fœminini generis:hæc iuno.& altero appellatiuo quod.o.litte-
rā in obliquis casibus amittit:ut hæc caro carnis.sed duæ solæ consonantes.g.d. quibus
præcedētibus.o.littera noīa generis fœminini sūt ut hæc imago:caligo:fuligo.origo.p-
pago.irundo.erugo.arūdo.magnitudo altitudo.testudo:similitudo.forritudo quæ.o.
in.i.cōuertunt in obliquis casibus. Excipiuntur i utroq; genere masculina:ut hic ligo hic
mango:hic prædo:hic cudo.hic spado.quæ.o.producunt hic cardo:hic ordo:quæ supe-
riore formulā sequuntur. Sūt & quattuor tātum modo quæ neutralia esse possūt: quorū
pars dimidia declinationem patitur:ut duo & ambo:pōdo:āt & octo monoptota sūt:&
tantum pluraliter efferuntur:ut hæc pondo.nam unum pondo nō dicimus:sed in librā
efferi pōt:duo.n.& tria pōdo & deinceps obseruabimus uel quotiens de neutro loqui-
mur correptæ dicimus pondo:in accētū longo duo homines & ambo homines duæ mu-
lieres & ambæ mulieres dicuntur. Duo autem & ambo & si correpta esse uideantur tamē
in accusatiuo dupliciter efferuntur:nāq; hos duos & hos duo & ambos & ambo. Apud
auctores inuenimus cōmnia hi & hæ duo & hæ duæ & ambo & ambæ.horum duorum
& amborum.harum duarum & ambarum.duobus & ambobus.duos & ambos.duas &
ambas duo & ambo.duobus & ambobus.duabus & ambabus. **T**erminata sine cōtro-
uersia neutri generis sunt.& q̄rte declinatiōis.ap̄tota ī singulari numero.ī plurali declinā-
tur:& sūt per pauca quæ pluralē numerū admittūt genu.cornu.ueru.specu.tonitru. Cæ-
tera sēp singularia ut hoc seru.gelu.pecu.testu. Dicimus tamē & hæc testa & hæc pecua.

u

o

Syllaba finita neutri generis sunt & tertie declinationis: ut hoc animal: lis. hoc ue
stigal hoc tribunal hoc lupercal. Vnum est masculini generis monosyllabum hic sal sa/
lis & barbara propria ut hic kanibal adherbal: hasdrubal: hiemsal.

Syllaba neutri generis sunt ut mel fel. **S**yllaba terminata masculini generis sunt hic
pugil hic mugil. sed luuenalis hic mugilis nominatiuū dixit: unū comunis ut hic & hæc
uigil unū fœminini generis ut hæc tanaquil: & oīa exēplo tertie declinationis inflectunt

In ol unum inuenitur masculini generis ut hic sol. **S**yllaba finita duo sunt ma/
sculini generis ut hic cōsul & hic præsul. unum cōmunis ut hic & hæc exul. Exul adhuc
iacet umbra ducis lucanus. & sunt tertie declinationis consulis: præsulis: exulis. **S**yllaba
terminata sunt generis neutri & secundi ordinis ut telum: cælum: bellum: im pe/
rium: regnum: fatum: in hac extremitate nulla sibi locum ambiguitas uendicat. **E**n
syllaba quæ finiuntur. i. uocali præposita duæ tantūmodo masculini generis sunt. ut hic
rien nis: hic lien nis: quæ in obliquis casibus. e. litteram pductam seruant: Et septem alia
eiusdem generis antepositis consonantibus hic flamen: sacerdos iouis: hic pecten: hic ty/
bicen: hic fidicen: hic tabicen: hic cornicē: hic lyricen: cætera neutri generis sunt procul/
dubio & tertie similiter declinationis: ut hoc carmen: nis. certamen. limen: numē: omēs
crimen: examen: gluten: nis & his similia.

Ar syllaba terminata generis sunt neutri
omnia ut hoc iubar hoc torcular: hoc puluinar: hoc laquear: hoc lacunar: preter unū pro
prium masculini generis hic Cesar: hæc quoq; tertie declinationis formulam sequunt
sed neutra in obliquis casibus. a. productam habēt: notatur iubar quod solum correptā
a. habet: ut uirgilius iubar exorto.

Er syllaba finita exceptis duobus fœminini gene/
ris hæc mater: hæc mulier: & neutris his hoc uber. hoc suber: hoc papauer: hoc cadautr
hoc lafer: hoc taber: hoc liser: hoc cicer: hoc citer: quæ omnia tertie sūt declinationis. Ce
tera masculini sunt generis: alia secundæ: alia tertie declinationis. **M**asculina igitur in
er syllaba desinentia si faciunt ex se fœminina. a. littera terminata secundi sunt ordinis:
ut hic pulcher: pulchri. ater: atri. niger: nigri: Quorum fœminina sūt pulchra: atra: ni/
gra. Notatur sequester quod sequestra facit fœmininum: & est tertie declinationis. Quæ
ex se aut nulla faciunt fœminina: aut in is syllabam mittunt tertie declinationis: hic pa
ter. tris. frater: tris: hic passer: ris. anser: ris: carcer: ris. agger: ris. hic acer huius acris. nā
fœmininū facit. hæc acris. **V**t horatius soluitur acris hyems hic alacer: cris hic uolucer:
cris. mediocer: mediocris: celer: ris. equester: stris. pedester: pedestris. Excipiuntur pauca
quæ quis in fœmininum genus. a. terminatum minime transeant: secundæ tamen sunt
declinationis: ut hic puer pueri. hic gener: ri: hic focer: ri. liber: ri. auster: ri. aper: ri. cancer
cri. oleaster. stri. caper: pri. culter. ri. raster. ri. faber. bri. unū iuenit cōis generis qd iuxta
rationē cōmuniū tertii ē ordinis: ut hic & hæc paup: ris. Quidā adiciūt: hic & hec iuber:
ris.

Tr syllaba terminat unū monosyllabū generis masculini secunde declinationis. hic
uir uiri. Et si qua ex illo componuntur: ut hic semiuir: duumuir: triumuir: septemuir: de
cemuir: leuir: quæ eiusdem sunt declinationis. Vnum præterea neutri generis repertum
est: & monosyllabis insertum hoc. ir. indeclinabile. **O**r syllaba finita masculini sunt
generis & tertie declinationis: ut hic odor odoris: hic olor. ris. hic amor amoris: liquor li
quoris. Exceptis tribus quæ sexus in fœminino genere descendit: eiusdem tamen decli/
nationis: hæc uxor: hec soror: hec arbor: Et neutris his hoc ador: hoc marmor: hoc equor
hoc ebor: hoc robor: quidā & hoc fœmor: rationabiliter annumerāt. **N**ū est communis
generis hic & hæc auctor. Vnum omnis hic & hæc & hoc memor cōpositum ex eo: im
memor & omnia in hanc syllabam desinentia. o. in obliquis casibus productam habent
si sunt appellatiua & latina. Excepto arbor & supra scriptis neutris & memor & imme/

Al

Al Sl

Ol vl

Vm

En

Ar

Er

Or

mor. Propria latina siue græca. o. correptam habent: in omnibus casibus ut actor ris: he
 et ris. Quæ in or similiter desinunt. l. littera uocali præposita cõmunis sũt generis eius
 de declinationis tertiæ. s. & omnia cõparatiui sunt gradus hic & hæc melior: ris. doctor
 ris. **V**r syllaba finita generis masculini hæc sunt: hic fur. hic satur. Sed fur iuxta quæ
 rationem monosyllaborum tertiæ est declinationis: quod alii cõmunis generis esse dixe
 runt: Satur autem secundæ quoniam fœmininũ satura facit. Præterea hic turtur: uultur
 masculini generis & epichenon eiusdem declinationis tertiæ: Cetera neutri sunt generis
 eiusdem declinationis: ut hoc guttur. hoc sulfur. hoc fulgur: hoc murmur. hoc iecur: ris
 uel iecinoris unum cõmunis generis hic & hæc augur. ris. **A**s syllaba terminata femini
 ni sunt generis tertiæ declinationis: ut hæc dignitas: pietas facultas: ciuitas. potestas:
A. littera in omni casu producta pauca inueniuntur masculini generis partim propria
 partim a propriis ciuitatum nominibus translata: ut hic latinas latinatis macenas ma/
 cenatis. hic Arpinas. arpinatis: hic capenas: capenatis. **E**s syllaba quattuor modis no
 mina terminantur. i. in es productam præposita consonante ante. es. In es correptã simi
 liter præposita qualibet consonante ante. es. In es purã producta uocali. i. præposita ante
 es. in eadem pura correpta. Nomina igitur quæ in es productam desinunt consonante præ
 posita generis sunt fœminini & tertiæ declinationis totidem syllabis in genitiuo & in ca
 teris casibus quot in nominatiuo proferuntur ut hæc nubes. bis. cædes. cædis. proles pro
 lis. moles. molis. strages. stragis. labes. labis. pubes. pubis. plebs. plebis. **E**xcepto uno
 quod eiusdem generis est: sed quintæ declinationis ut hæc fides fidei: & ceres quod in ge
 nitiuo extra morem omnium plus una syllaba profertur nam ceretis facit & merces mer
 cedis: in eadem extremitate quattuor reperiuntur propria masculini generis: eiusdem de
 clinationis: hic hercules. herculis. cocles. coclis. uerres. uerris. ulyxes. ulyxis. Et quæ cõ
 ponuntur a pede nihil a declinatione simplicis discrepantia: ut bipes: tripes. quadripes.
 hæc etiam communis esse generis multi affirmant sonipes. alipes. **D**uo præterea sunt cõ
 munis generis quæ in genitiuo una syllaba ad crescunt. ut hic & hæc hæres hæredis. locu
 ples locupletis. Quæ es correpta terminantur præposita consonante masculini sunt ge
 neris tertiæ similiter declinationis: & una syllaba in genitiuo crescunt: ut hic poples: po
 plitis. hic fomes fomitis. miles militis. gurges gurgitis: stipes stipitis. hic cespes cespitis:
 hospes hospitis. nam fœmininum hospita facit. Exceptis his quidem fœminini generis
 hæc seges segetis. teges tegetis. Communis uero accidētibus licet hic & hæc teres. hic &
 hæc præpes: hic & hæc hebes: comes comitis: sospes sospitis. supstes: supstis. **E**t omnia
 genitiuum in tis syllabam mittunt. **N**otantur hæc sola quæ in dis non in tis faciunt ge
 nitinum: hic & hæc præses: dis: heres heredis: defes: dis: obles: dis. Quæ in es productã
 & puram desinunt fœminini sunt generis & declinationis quintæ: ut hæc facies faciei.
 acies aciei. effigies ei. **E**xcepto uno incerti generis: quod nunc mas. nunc fœmininum ut
 hic uel hæc dies diei: & quod ex eo figuratur masculini generis ut hic merdies merdiei.
Vnũ præterea notat eadẽ clausula finitũ generis fœminini tertiæ declinationis hæc qes
 quietis. Quæ in es correptã. i. præcedente uocali desinunt: duo sunt masculini generis hic
 aries: paries: unum fœmininũ hæc abies: & tertiæ sũt declinationis faciunt. n. genitiuũ arie
 tis. parietis. abietis. **I**s syllaba finita præpositis. n. & c. cõsonantibus masculini sunt ge
 neris. hic panis. hic funis: finis. annis. ignis. clunis. piscis. hic fascis. **V**nũ fœminini e ge
 neris hæc bipenis: unũ cõmunis hic & hæc canis: oia tamẽ sunt tertiæ declinationis & il
 la generis sũt masculini: quæ in genitiuo una syllaba ad crescunt: ut hic lapis lapidis. hic puluis
 ris. hic sanguis nis. uomis ris. hic cinis cineris. hic polis nis. hic pubis puberis: ut Tullius
 filiumq; eius impuberem. Ex his unum tamen fœminini generis est hæc cuspis cuspidis.

Or

As
A
Es

Esceptio

Dis
Iis

Is

Cetera qualibet cōsonante is syllabā præcedēte fœminini sunt generis & eiusdē declina-
tionis tertiæ. s. noīatiuū genitiuū parē habētia ut hæc auis: classis clauis turris. puppis:
hæc cutis: hæc pellis: hæc securis: messis: nauis: scrobis: scobis: hæc bilis. Sed si sūt accidē-
tia. i. ad corpus uel ad animā p̄tinētia: uniuersa cōmunis sūt generis & tertiæ declinatiōis
& neutra ex se faciūt. **E**. littera terminata nihil a declinatiōe cōmuniū discrepātia: ut hic
& hec fortis & hoc forte. huius fortis: hic & hæc dulcis & hoc dulce: huius dulcis: hic &
hæc suauis & hoc suaue huius suauis: & quæ deriuāt a p̄cipalibus. is. syllaba finita ean-
dē regula sequunt: ut a populo hic & hæc popularis & hoc populare: huius ris: specialis
speciale & quæ similia sūt. Sūt præterea pauca noīa eadē clausula finita: q̄ neq̄. n. neq̄. c
ante is syllabā habent masculini generis: neq̄ in genitiuo plus una syllaba proferunt: ut
hic fastis: hic ensis: hic postis: hic anguis: hic unguis: hic follis: hic collis: hic corbis: hic
mensis: hic uectis: hic torquis: hic orbis. Præterea & quæ superius nominauimus oīa aut
fœminini sunt generis: aut cōmunis. Nā sup̄ declinatione nulla est ambiguitas. **O**s fi-
nita syllaba tria sunt generis masculini hic mos: hic flos: hic ros. duo fœminini hæc. cos:
hæc dos: Vnū neutri hoc os: oris. quidā & hoc os ossis adiiciūt. Vnū cois hic & hæc bos.
& oīa secundum diffinitā sup̄ius regulā monosyllabæ: tertiæ sunt declinationis. Disyl-
laba tria quorū duo sunt masculini generis unum cōmunis eiusdē declinatiōis. hic lepos
leporis: nepos nepotis: hic & hæc custos: dis. similiter hic & hæc sacerdos: tis. **V**s syl-
laba terminata noīa masculini sunt generis & fœminini aut neutri. Tantū unū est oīs ge-
neris tertiæ declinatiōis: hic & hæc & hoc uetus: ris. Sed masculini generis noīa aut secū-
dæ sunt declinationis aut quartæ. Exceptis duobus quæ sūt tertiæ declinatiōis: hic ligus
ris. & hic lepus: ris. Sed illa masculina secūdæ declinatiōis accipiūt formulā quæ ī fœmi-
ninū genus trāseunt. Illa quartū quæ aut a uerbis ueniūt aut in fœmininū genus nō tran-
seunt: ut hic assensus: huius assensus a uerbo assēdo. hic motus huius: tus: hic risus huius
risus: hic portus huius portus: hic arcus huius arcus quoniā in fœmininū nō transeunt:
Sed quoniā plurima inueniunt quæ nec a uerbis ueniūt: nec minus quartæ sunt: neq̄ fœ-
mininū ex se faciūt & tamē secundæ sunt declinationis: discernēdæ ambiguitatis causa di-
ligenti inquisitiōe subiectas notauimus regulas: quo facilius declinationis diuersitas de-
prehendi possit. Ergo. us. syllaba terminata noīa masculini generis propria uel appellati-
ua siue fœmininū ex se faciunt: siue in aliud genus minime transformant secundæ sunt de-
clinationis. Vt terentius: tii: marcus ci: bonus: ni. cāpus: pi hortus: ti. fumus: mi. nidus.
di. fungus: gi. mergus: gi. somnus: ni. lucus: ci. Duo notant quæ superius posuimus ter-
tiæ declinationis us. syllaba terminata eiusdē generis hic ligus: ris: lepus: ris. Quæ a uer-
bis aut nominibus ueniūt principalibus quartæ sūt declinationis: ut hic status huius sta-
tus. hic ductus huius ductus: hic motus huius motus: hic cōsulatus: hic tribunatus: ma-
gistratus: eq̄tatus. principatus. hic reptus hic receptus: huius receptus hic uisus huius uī-
sus. Notant hæc quæ nec a uerbis ueniunt: nec a nominibus deriuant: & tamen quar-
te sunt declinationis generis masculini hic arcus huius arcus: hic gradus: fructus: cestus
æstus: p̄rtus: lacus: sinus: currus: cultus: luxus: senatus: fastus: astus: pictus: rictus ri-
tus: fœtus: situs. Fœminini generis eadē sunt extremitate finita: & secundæ declinatio-
nis sunt tria tantū. hæc colus. huius coli: hæc aluus: alui. hæc humus: humi. & omnia ar-
borū quæ in eadem syllaba desinunt fœminini generis sunt: hæc pyrus. pyri. hæc prunus
pruni: fagus fagi. taxus taxi. fraxinus. fraxini. hæc ulmus. ulmi. hæc alnus. alni. Tertiæ
pauca sunt hæc tantum salus salutis. palus. paludis. iuuentus. iuuentutis. senectus. tis.
seruitus seruitutis. tellus telluris. uirtus uirtutis. uenus ueneris. Quartæ hæc tantum
hæc anus: huius anus. hæc porticus huius porticus. hæc domus. hæc nurus. hæc socrus.

Aut & de

Ax

Ex

Jx

Lx

Ox

Px

As: Es: A:

hæc quercus. Neutralia illa sunt quæ in genitiuo una syllaba crescunt & in ris desinunt ut hoc decus decoris hoc sydus ris: pòdus: ris hoc pecus: ris. Exceptis tribus quæ secundæ sunt declinationis correpta. us. syllaba hoc ualgus: uulgi. hoc uirus uiri. hoc pelagus: pelagi. Alia oia masculini sunt generis & declinantur exëplo secundæ declinationis aut quartæ. iuxta definitas superius regulas. Ax syllaba terminant unum masculini generis proprium: ut hic Ajax. unum femininum hæc formax Alia oia sunt accidentia & trium generum hic & hæc & hoc audax rapax falax: loquax: pertinax: minax: procax: còtinuax: peruicax: & oia ad instar tertii ordinis declinantur & a. i. obliquis casibus pductam habent. Ex syllaba finita masculini sunt generis declinationis tertie ut hic uertex uerticis: hic culex: cis. codex: cis. latex: forex: polex cis. hic cortex cis. hic murex: cis Fœminini generis hæc sola hæc silex. ut Virgilius ah silice i nuda: hæc illex cis: carex cis. Si sint accidentia quæ in ex desinunt omnis generis sunt nihil a declinatione discrepantia: nam tertie declinationis sunt: ut hic & hæc & hoc simplex: duplex: artifex. opifex: aurifex: & oia in genitiuo & i cæteris casibus. e. littera i. i. còuertunt. unum reperitur masculini generis quod. e. producit i obliquis casibus hic uer uex ueruecis. Ix syllaba quæ terminant masculini generis hic calix: cis. hic fornix: cis: uarix cis. fœminina sunt hæc: hæc salix: hæc filix: hæc radix: hæc ceruix: hæc matrix: hæc cornix: hæc lodix. Ex his posteriora quattuor. i. pducunt i obliquis casibus. accidentia trium generum sunt: ut hic & hæc & hoc foelix foelicis: hic & hæc & hoc pnix i eadẽ syllaba præpositis còsonantibus quarum prior muta altera liquida e: Nomina fœminina generis desinunt i. x quæ a masculinis. tor: syllaba finitis & a uerbo ueniẽtibus figurantur. ut hic genitor hæc genitrix: hic uenator hæc uenatrix. bellator: bellatrix. uictor uictrix. Vnũ eadẽ clausula terminat masculini generis nomẽ serpẽtis: apud lucanũ lectũ e: & natrix uiolator aque Duo fœminini q̃ a masculinis nõ ueniunt: hæc meretrix hæc cicatrix. Oia tamẽ pculdu bio tertie declinationis sunt. Ox. syllaba finita exceptis monosyllabis oia accidentia sunt generis ois sed iuxta rationẽ superius demonstratã ut hic & hec & hoc ferox: atrox: uelox: hæc quoq; eiusdẽ declinationis legibus subiact. Vnũ fœminini generis hac extremitate apud plautũ lectũ e: hæc Celox qd scaphã significat. Vx. syllaba terminat unum masculini generis hic polux: cis. Monosyllaba cuiuscũq; sint generis diffiniuimus. Fœminini monosyllaba lux. nux: crux: Quidã cõmunis generis hac syllaba finitũ asserunt hic & hec cũiũx qnratũ sine. n. littera pferri uolunt: qa i genitiuo & aliis casibus eadẽ littera nõ seruat. T. littera muta unum nomẽ terminat: generis neutri: hoc caput: tis & q̃ ex eo cõponunt occiput: tis. sinciput: tis. Persius & sissa fumosũ sinciput aure q̃ i duas desinunt cõsonantes exceptis ut sapius dictũ e monosyllabis: si sint accidentia trium generum: sunt & tertii ordinis remota abiguitate declinationis: ut hic & hæc & hoc iges: tis. hic & hæc & hoc celebs bis: hic & bæc & hoc iops: pis. Solers: tis: cõsors: tis hic & hæc & hoc potes. Pauca sunt masculini generis ppria hic mauors tis: hic Aruns aruntis. Pauca apelatiua quorũ alia masculini generis. alia fœminini hic adeps: pis. hæc cohors tis: hæc hyems hyemis: & similia.

Explicit regula latinorũ: Incipit græcorũ.

Oeliciter expositis latinorũ regulis: græcorũ quoq; tractada est declinatio. Quæ plarimq; utimur i sermone & maxie ppriis: quæ i usu latinæ linguæ admissa sunt: ut etiam certis diffinienda sint regulis. Memineris autẽ oia græca nomina ppria uel appellatiua aut primæ esse declinationis aut secundæ: aut tertie: generis masculini: fœminini: neutri. Sed primæ qdẽ & secundæ declinationis masculina & fœminina repiunt tertie at masculina fœminina neutra. Quæcũq; nomina as: uel es uel. a. syllaba terminant si apud græcos genitium i ou: mittunt apud nos sunt primæ declinationis: ut ο αἰνέτης τοῦ αἰνέου hic Aeneas. νεα. οδυσίας τοῦ δαμοίου. λισίας ἰα: οἰα. μύτης τοῦ α. μύτου Amittas τα. ὀα

αἰοὶ τῆς τοῦ ἀμώοιτου. Damocetas: damoceta. ὀκλόωντις τοῦ κλόωντος. Cloātas cloā
 ta. Exceptis his. οἰωάινης: του ἰωάινου. Ioānes ioānis. ο ορόντης του ορόου του. oron
 tes orōtis ο ὀρέσης του ὀρέσου. orestes orestis. ὀρωάισ του ἠρωάου. hic herodes herodis
 ὀυλάδης του ὀυλάδου. Pylades. Iadis. οἷα masculini generis sūt. Itē illa flexa q̄. s. lra
 adēpta faciūt apud illos genitiuū: similiter apud nos eiuldē sunt declinationis: ut Antas
 anta. Menas mena. Quæ & accusatiuū singularē in. n. potius q̄ in. m. syllabā termināt
 ut xnean anchisen: Lisian: simili ratione. patronymica nomia declinantur ut hic Priami
 des. dā. pelides: pelidæ hunc priamiden: peliden. Græca aut̄ fœminina quæ. a. littera fi
 niunt̄ primæ sunt declinatiōis ut hæc medea medea. phedra. ræ. Andromeda. a. & que
 i. e. producta apud illos desinūt. apud nos. e. in. a. conuersa sunt eiuldē declinationis: ut
 hæc Circa circa. Andromacha. cha: aut̄ secūdū græcā declinationē iflectunt̄ i nomina/
 tiuū casum. ut hæc libye libyes. Sic lucanus. Finibus extremis libyes ubi feruida tellus.
 Secūdæ declinationis sūt græca masculina uel fœminina quæ in os syllaba breui termi/
 nant̄. o littera i. u. mutata apud latinos ut hic homerus. ri. iginus iginis. hæc Tyrihus ty
 rhi. beritus. ti. cyprus. pri. pōtus. ti. Itē quæ apud illos i eus syllaba desinūt. sunt mascu/
 lina propria eiuldē declinatiōis: ut hic peleus pelei. Tydeus tydei. Aeneus ainei. orpheus
 orphei. hæc datiuū singularē duplicē hēt. nā & peli & peleo dicimus. orptheo orphi: ut
 Virgilius. Orphi calliopea. lino. hoc græcū ē. illud latinæ declinatiōis. Accusatiuū tamē
 habent græcū ut pelea. tydea. Itē illa quæ apud græcos i gros & in dros i tros i eros sylla/
 bā mittūt. postrema syllaba i er cōuersa eiuldē sunt declinatiōis ut. μελέα ἕρος meleager
 gri. μενᾶδ ἕρος menād er menādri: τευκροσ teucer teuceri. ἀντιπᾶτροσ. Antipater anti
 patri. Excipiunt̄ quædā in grus. in brus in drus & i trus syllaba desinētia. quæ nominati
 uum tamen er mutant. nihil tamē a declinatiōe dissentiūt: scōbrus. andrus. congrus. pe/
 trus: In or nomina masculina propria desinunt: & tertiæ sunt declinationis ut hector he
 ctoris. nestor. ris. mentor mētoris: actor actoris. In his oibus. o. i omni casu corripit̄. In
 as masculini generis desinētia si apud illos genitiuū i os mittūt nos tertiæ declinatiōis ap
 plicabimus ut ὀόασ ὀόαστος. toas toātis. ἀτλάσ ἀτλαυτος: atlas atlātis. μενᾶσ με
 νᾶστος menas menadis. γιγᾶσ γιγᾶντος. gigas gigātis. Et fœminina similiter eadē
 syllaba terminata tertiæ sūt declinatiōis: ut hæc pallas. dis: thyas. dis. oreas. dis. In es p
 pria masculini generis desinūt. Quos si græci gtūm i os efferūt. simili modo latini tertiū
 ordinis exēplo declinant: ut δημόσθῆνης. δημόσθῆνος. Demosthenes: nis: πῶλιβεῖκης
 εός. Polinices. cis. Διόγῆνης εός Diogenes nis. Et quæ circūflexo accētū pnūciāt. i suo
 statu hæc remanent. & græcā declinationē sequunt̄: ut hic Eumenes eumeneos. Eupre/
 pes euprepeos: quāq̄ quidā sic decliare uoluerūt: Eumenes eumeneis: Euprepes euprepe
 tis. Et quæ in tis genitiuū mittūt similiter declinant̄: ut Dares daretis: Chremes chreme
 tis dicimus & chremis: Dioreas dioris: Antores antoris. In is tam masculini q̄ fœmini ge/
 neris desinunt eiuldem declinationis sunt: ut hic daphnis dis. tybris dis. Et fœmina hæc
 Thais thaidis: lais dis. hisis hisidis hesperis hesperidis. Et omnia genitiuum in dis sylla/
 bam mittunt. Excepto uno limois quod limoentis facit genitiuum. Os masculini gener
 nis propria figuræ compositæ desinunt tertiæ sunt declinationis ut hic melampus. dis:
 edippos. dis. In is propria masculini generis sunt & tertiæ declinationis ut Capis. capis.
 pantis pantis. **O** littera finita propria sunt generis fœminini. quæ translata in lati/
 nam linguam nihilominus græcā declinationem obtinent: ut Dido. Manto. Erato. Ca
 lypso. Themisto. declināt enim hoc modo. hæc. Dido didois. didoi. didoem. ad hac di/
 doe: Errant enim qui didonis aut Mantonis genitiuum dicunt & uocis asperitas & uete
 rum auctoritas eiusmodi declinationem repudiant. In **On** masculini generis proprie de

Joanes

O

Is

O

Dido

On

k

finentia quæ genitiuum aut in os. aut in tos. mittunt apud nos tertiæ declinationis esse
 asserunt: ut si non sinonis. Damon damonis iterdum apud latinos mutata nouissima lit
 tera pferuntur: lacoön lacoontis: hypocoön hypocoontis: & quæ in os genitiuum mittunt
 penultimam syllabam pductã habent in obliquis casibus. Quæ in tos genitiuum mittunt p
 ductam habent penultimã in reliquis. Et quæ genitiuum in os efferunt exceptis duobus quæ in
 is genitiuum extollunt os: corripunt: ut mēnon is: agamenō nis: In an masculini generis de
 finentia nomina ea quoq; tertiæ declinationis sūt ut titan nis: Pean peanis: hor; accusatiuum
 tam numeri singularis q̄ pluralis secundū græcos proferimus ut tytana: peana hos tyta
 nas hos peanas: unum etiã genitiuum singularē propter differentiam in os: iuxta græcã decli
 nationē mittit: hic pan huius panos: ut Virgilius panox de more licei. In i masculini ge
 neris exiōtia eiusdē declinationis ut hic delphī nis: accusatiuum utriusq; numeri delphina
 & delphinas: sicut græci pferimus. In os pductã generis masculini: tertiū ordinis ut mi
 nos: ois. heros: ois. tros: ois. A finita græcã neutri sunt generis nam super declinatione
 nulla est ambiguitas nam eiusdem sunt ordinis: ut poema tis: toreuma tis: emblema tis.
 Quæ quis tertiæ sūt declinationis: datiuū & ablatiuū pluralē nō in bus sed in tis mittunt ra
 tione nominum secundæ declinationis: nam his poematis emblematisq; dicendū est. In
 Ax. uel i. ix. masculini generis nomina desinunt & genitiuum in is syllaba finiunt: ut thorax
 thoracis: phœnix cis: & quæ in duas desinunt consonantes tertiæ declinationis similiter applica
 tur: ut hic cyclops cyclopis: calybs bis. Vniuersa nomina græca cuiuscūq; sint generis: geni
 tiuum apud illos in has syllabas mittunt: in os ut ἡκίρη της κίρης In as: ut φέδρα & φέδρα
 ἰού: αὐτης αὐτού: i. α. ut λαα. λαα. ἰοσ ut αἰάσ & ἄντοσ ἰουσ ut ἀνωός & ἐννοσ ἀνω
 σθένουσ ἰωσ ut τεισ ἰσ & εἰσ. Igitur quæcūq; apud græcos genitiuum in os uel as mittunt:
 apud nos primæ sūt declinationis: ut ἡ κίρη της κίρης: circa cæterā φέδρα & της φέδρα
 phædra phædræ. Quæ in α uel in οῦ genitiuum mittunt: in nominatiuo in as uel in eis syllabis termi
 nant: simili modo primæ sūt declinationis: ut Antas tæ: Aeneas æneæ. Orestes oreste Quæ
 in οῦ syllaba exeunt in genitiuo a nominatiuo in os terminato ueniētia secundæ sūt declinationis
 ut

Itē quæ in os exeunt: secundæ sūt: ut Tydeus Tydei:
 Peleus peleis: quæ in οῦ uel in os syllabis genitiuum singularem mittunt: omnia tertiæ sūt de
 clinationis remoto dubitationis errore: ut Demosthenes demosthe
 nis: Paris paradis. minastis: palas paladis
 thais thaidis: poema poematis.

Vniuersa genera & declinationes tam latiuorum q̄ grecorum nominum dilucidã
 breuiterq; explanauimus: de cæteris quæ prepositis regularum legibus reser
 gantur differemus: ut discussa penitus ignorantis caligine ioffesa luce sciētiae
 mētes adolescentium illustrentur. Sūt quædam nomina in utroque numero
 nō eiusdem generis. Alia sūt nō eiusdem declinationis. Alia nomina sūt quæ in
 utroque numero declinantur: Alia certis casibus deficiunt. De his dicemus & primum de il
 lis quæ generibus discrepant. In singulari numero generis masculini. in plurali neutri:
 ut hic locus & hæc loca: dicimus tamē & hi loci. hic iocus & hæc ioca dicimus & hi ioci:
 hic menalus hæc menala: hic tartarus hæc tartara. hic gargarus hæc gargara: hic carba
 sus hec carbasa. hic ismarus hec ismara: hic sibilus hec sibila. In singulari numero ge
 neris fœmini in plurali neutri: ut hæc pergamus & hec pergama: hec intybus hec intyba.
 hec arbutus hec arbuta. In singulari numero generis neutri in plurali fœminini. hoc
 epulum hæc epulæ: sic Iuuenalis. Vnde epulum possis cētum dare pythagoreis. Alii hæc
 epulæ semp pluraliter declinant: hoc balneū hæc balneæ dicimus & hæc balnea: ut Tullius
 ad balneas pallatinas: Iuuenalis & crudum pauonem in balnea portas: hoc cepe quod in

singulari numero est aptotum: in plurali foemininum: hæ cepæ & ordine declinatur.

In numero singulari generis neutri hoc porrum in plurali hi porri. hoc frenū hi freni. ut lucanus frenosq; momordit: dicimus tamen & hæc frena: hoc filū hi filii: traxerūt ī a te magica uertigine filii: & hæc fila dicuntur. hoc argos: hi argi. In plurali numero mutant declinationem hæc. Hoc iugerū in singulari numero secūda declinatiois est: in plurali tertia nā genitiuū horū iugerū datiuum & ablatiuum his & ab his iugeribus facit. Et uas quod tertia est in singulari numero in plurali secūda: nā genitiuū horum uasorum datiuū & ablatiuū his & ab his uasis dicimus. Pauca sūt primæ declinatiois nomina quæ cōtra regulam datiuum & ablatiuum numeri pluralis in bus syllabā mittūt: discernēda ambiguitatis. i. sexus causa his & ab his deabus: filiabus: mulabus. equabus: libertabus: natabus alinabus quæ a uiris pitis usurpata sūt. Hæc sūt quæ ī utroq; numero nō admittūt declinationē quorum alia singulariter tātū alia pluraliter declināt. **D**eorū propria nomina elemētorum: fluminū: heroum: mōtium singulariter dumtaxat declinātur. Itē urbiū nisi quæ naturaliter pluraliter efferūt: ut athenæ: thebæ: cumæ: mycinæ: thelanae: graiussa: crustumæ: ricolse: carpi: puteoli ostia. Itē metālica quæ oīa secūda sūt declinatiois: & generis neutri: ut hoc aurum: argētum: ferrum: plūbum: stannum. Excepto uno aes quod eiusdē generis est: sed iuxta rationē tertiū ordinis monosyllabæ tres casus ī plurali numero admittit nominatiuū: actū & uocatiuū: hoc aes & hec aera. Itē arida uel liquida quæ ad mēsurā pōdus ue referūtur: ut triticū: ordeū: fūrmētū: far lens: cicer miliū: eruū: oleum: uinum: mel: mullum: defrutū: muria. Ex his multa ueteres auctoritate licētia largiētes: pluraliter extulerūt: hæc ordea: farræ: mella: defruta: uina: hæc etiā usus recipit: nā uina choadicimus & masica. Praeter hæc alia sūt quæ plurali numero deficiūt generis qdē masculini. hæc hic fumus: simus: limus: puluis: sanguis: genius: generis foeminini hæc fames: lux: labes: pax: siris: tabes humus. Generis neutri hoc cenū: foenū: ius lutum: uulgus: pelagus: uirus: uiscū: euum. penū. In plurali numero tātū declinant nomina numerorū: praeter unū: quod plurali numero deficit: tātū ut duo tres. Memineris autem nomina numeri ab uno usq; ad tres dedinari a quattuor usq; ad cētū minime. a ducētis usq; ad nonigētos per omnia genera pluraliter tātū declinari. Est etiam unū aptotum neutri generis semp eiusdē numeri hoc pōdo. Praeter hæc alia sūt quæ in singulari numero nō declinātur. Generis quidē masculini: hi antes: hi carceres: cāi: castes: fores: fori: liberi: manes: optimates: primates: pceres: pugilares: quirites: sentes: nepres.

Generis foeminini: argutia: blāditia: cune: exequia: iferia: ifidia ī inimicitia: exuria: manubia: primitia: biga: trigæ: qdrigæ: compedes: delitia: diuitia: dapes: feria: scalæ: phalera: gena: facetia: indutia: kalenda: idus: nona: latebra: nuptia: nundine quis quilia: reliquia: tenebra: antia. Generis neutri: arma: moenia: castra: megalia crepūdia. exta: spolia: ferta: presepia: pascua: sponsalia: præcordia. mappalia: cunabula. Item festorum deorū nomina ut Saturnalia: neptunalia: bacchanalia: certis casibus deficiunt. hæc saties quod praeter nominatiuum singularem nullum casum admittit. hanc ditionem & ab hac ditione. hoc quoq; nominatiuo casu utriusq; numeri deficit praeter accusatiuum & ablatiuum singularem. Laterem similiter accusatiuum tantum lectio usurpauit. Spōte & tabo ablatiuum singularem habent tantum. Tabes nominatiuum & accusatiuum & ablatiuum numeri singularis habet dumtaxat. Sūt alia quæ a genitiuo casu singulari declinationis sumūt exordium & in utroq; numero recte declinantur ut Remex. gis. frondis: uerberis. ut Lucanus ad laxum quotiens ingenti uerberis ictu. Alia duo aut tres tātū casus habent: in singulari numero: sed in plurali per omnes declinātur ut huius opis. opem ab hac ope. huius uicis & hanc uicem: ab hac uice. Alia ablatiuū ha-

bēt in singulari numero: ut ab hoc frugi: ab hoc opice: ab hac prece: ab hoc uiscere. Næc quoq; in plurali numero declinatur. Pauca sunt quæ cū in singulari numero nō deficiat in plurali tres tantū casus habēt de quibus paulo superius diximus: hæc iura: hæc rura: hæc æra: hæc maria. Vniuersa noīa prime secūde & quarte declinatiōis totidem syllabis in gō. quot in tō pferūt præter unū uir & si qua ex eo cōponūt. Et quæ in er syllabā desinūt. Tertīa aut pares habēt syllabas in obliqs casibus: aut unā ad sumūt. Quæ pculdubio plus una syllaba pferri solēt. Pauca inueniūt tertie declinationis q̄ in gō duabus syllabis crescāt. Iter itineris: Anceps: tis. biceps: tis. triceps: tis. præceps: tis. iecur: oris. lectū est & iecoris. Suppellex. supplectilis.

De uocatiuis.

Mniū nominum cuiuscūq; sint declinatiōis uocatiuis singularis similis est ntō eiusdem numeri: neq; hoc in dubiū uenit. Exceptis noībus secūde declinatiōis quoq; uocatiuis diuersis exprimit modis. Propria igit nomina quæ in ntō casu singulari. us. syllaba termināt: adēpra us faciūt uocatiuū ut Virgilius uirgili. terētius terēti. domotius dodomiti. Præposita qualibet cōsonāte uocatiuū in. e. correptā mittūt: ut hic Turnus: o ne. hic marcus: o ce. hic lētulus: o le. appellatiua quæ in ius desinūt uocatiuū in. e. mittūt: ut fluuius o fluuie: socius: socie. Quæ ueteres iuxta ntōm pferēbant uocatiuū ut. Virgi. Corniger hesperidū fluuius regnator aquarū: quæ cōsonāte prælata in eādē syllabā mittūt: siquidē sūt accidētia uel deriuatiua uocatiuū in. e. mittūt ut doctus: docte: sanctus cte: romanus. romane. hispanus hispane. Cætera in. us. potius q̄ in. e. syllabā exeūt: sic lucanus degener. o. populus: & o. popule lectū est. Lucus. o. lucus. Quæ a ueteribus ppter asperitatē uocis minime usitata sūt adeo ut rara huiusmodi declinatiōis reperiāt exempla: hæc myrtus o myrte & te p̄xima myrte.

De Ablatiuo

Tertīa quoq; declinatiōis nominū abltūs casus singularis duobus modis pferri solet: aut in. e. aut in. i. sed illa quæ in. i. exeūt communis sūt generis: & in tō. is syllaba termināt ut hic & hæc suauis abltō ab hoc & ab hac suauis: hic & hæc grauis abltō ab hoc & ab hac graui. Itē neutra quæ in ntō. e. uel. ar. uel. al. syllabis termināt: hoc sedile ab hoc sedili. hoc laquear ab hoc laqueari: hoc animal ab hoc animal. Excepto cū. e. ante. l. habet: sed cū. a. ante. l. inuenit ut hoc tribunal ab hoc tribunali lupcal ab hoc lupercali: & cætera cū. e. antecesserit. l. littera nō. i. terminat abltūs sed in. e. ut hoc mel ab hoc melle: hoc fel ab hoc felle. Itē quæ in duas desinūt cōsonātes in. is. uel in. ix. duplicē & sūt accidētia & triū generū: ut hic & hæc & hoc igens ab hoc & ab hac & ab hoc igenti: hic & hæc & hoc audax ab hoc & ab hac & ab hoc audaci. Et q̄ in. r. desinūt masculini uel fœminini uel triū sūt generū: hic & hæc acer ab hoc & ab hac acri: hic & hæc & hoc par ab hoc & ab hac & ab hoc pari: & q̄ in. im. mittūt accusatiuū sūt aut hæc turris: hanc turrim: ab hac turri: sitis hanc sitim: ab hac siti: hæc pupis: hanc pupim: ab hac puppi: hæc securis: hanc securi: ab hac securi: febris: torqs: uectis: hæc restis. hanc restim: ab hac resti: Preterea hæc nauis bipēnis: hic ignis: similiter & ablatiuū in. i. mittūt: q̄ sæpe poete p. e. solent efferre. Cætera oīa tertīe declinatiōis noīa ablatiuū singularē in. e. mittūt.

Explicit nominū tractatus de uerbis Incipit.

Voniam ut opinor: de nomine cōuenienter tractatum est. Nūc de uerbo sicut prefacio pollicet differemus: cuius omnis ambiguitas in discernēda coniugatione & cognoscēdo præterito pfecto uersat. De his nos p̄ ingenii uiribus diligēter docebimus: Nā & cetera multorū expositio declarauit. Igit cōiugatiōes sūt tres: ut alii quattuor. Quas in secūda psona presentis tēporis modi indicatiui dinoscimus Formæ quattuor. pfecta: Meditatiua. Inchoatiua: Frequētatiua. Sed pfecte formæ uer

ba omnium sunt coniugationum: Frequentatiuæ tantum primæ coniugationis. Excepto lacesso: quod uenit a lacero. Inchoatiuæ tertiæ dūtaxat correptæ: Meditatiuæ tertiæ productæ uel quartæ. Genera uerborū facili ratione dinoscunt: aut enim actiua sunt: & o. littera terminantur: & assumpta. r. littera transeunt in passiuā: aut passiuā & adempta nouissima littera. redeunt in actiua: aut neutra sūt: quæ actum significant & actiuam habent significationem: & in passiuā minime transeunt: aut supina quæ ut actiua quidem declinat: sed significationē habent passiuā: passiuā ut uapulo ueneo: pendeo: aut deponētia superiori contraria: quæ passiuorū declinat exēplo: & significationē habent actiuam: neq. r. litteram possunt amittere aut communia similia deponentibus & passiuis: sed agentis & patientis formā flectuntur. Vnde constat uniuersa duobus modis declinari Nam neutra & supina actiuorū deponentia & communia passiuorū regulam sequuntur. Sūt præterea neutra passiuā quæ in præterito pfecto & plusq̄ pfecto passiuā declinationē habent: in aliis neutram. Et sunt hæc sola secundæ quidem cōiugationis ut audeo: gaudeo: soleo. Tertiæ aufido: sio: & siqua ex his componuntur: præter hec nulla sunt huiusmodi declinationis uerba. Sunt alia passiuā neutra. superiori contraria hæc sola. Cōperior me/ reor. deuerto. Nam in præterito comperi. merui. deverti: sicut actiua uel neutra pferūt

Vniuersa uerba primæ coniugationis que in secunda psona as. syllaba terminatur actiua sunt siue neutra. præteritū pfectū in. ui. sillabam mittūt. ut amo. amaui. aro arauī armo armaui: narro narraui. canto cantauī. nauigo nauigauī. paro paraui. seruo seruaui. Exceptis nouem que in ui mittūt præteritū. ut Seco secui. neco necui. ueto uetui. sono sonui. tono tonui. mico micui. crepo crepui. plico plicui domo domui frico fricui. Et si qua adnexis prepositionibus cōponuntur. explicio tamen utranq; formā seruat in præterito nā explicui & explicauī dictum est. Quattuor huic regule refragantur. nam neq; in. ui. neq; in aui. exeunt. sto steti. do dedi. lauo laui. iuuo iuui sed duo posteriora quidam superioribus applicant errantes. Nam illa in præterito una syllaba crescunt hæc totidem in presenti præferuntur.

de secunda coniugatione

Secunda coniugatio: quā non tamen secūda persona: sed etiam prima facile declarat. Quoniam omnia uerba quæ in. eo. syllaba in prima psona finiunt. secūde sūt coniugationis productæ eo. is. & si qua ex eo cōposita figurāt. Et duobus primæ creo: creas. meo: meas. similiter & beo: as. præteritū pfectū mittit in ui cōsonāte præpos. ta. præeunte uocali pauco: pauī. caueo caui. in xi. & in si. quæ in ter ex/ cepta notabimus. Ergo omnia uerba secūdæ coniugationis qualibet consonante præpos/ sita. eo. syllaba præteritum pfectum in ui. mittūt: ut habeo habui. debeo debui: rubeo rubui. doceo docui. taceo tacui. misceo miscui. iaceo iacui. noceo nocui. arceo arui. arceo arui. egeo egui. splendo splendui. candeo candui. madeo madui. egeo egrui. languo. languui. rigeo rigui. caleo calui. doleo dolui. oleo olui. palleo pallui. timeo timui. tepeo tepui. torpeo torpui. careo carui. pareo parui. uireo uirui. floreo florui: horreo horruī. cen/ leo censui. niteo nitui. pateo patui. teneo tenui. caneo canui. Excipiuntur pauca que in si. sillabam mittunt præteritum iubeo iussi: mulceo mulsi. mulgeo si. algeo alxi. fulgeo fulsi. ardeo arsi. suadeo suasi. maneo mansi. hæreo hæsi. rideo risi. torqueo torxi. indulgeo indulsi. De urgeo & turgeo ambigitur. Alia in. xi. lugeo luxi. frigeo frixi. Illa in ui. præteri/ tum mittunt. quæ in prima persona modi indicatiui tēporis præsentis. u. ante eo. habēt & primā syllabā quā in presenti tempore breuē in præterito longam habēt ut faueo faui pauco pauī: foueo foui. moueo moui. caueo caui. uoueo uoui. & quæ ex his cōponunt. Quæ quāq; in presenti non sint similia superioribus præteritū in ui. mittūt pducta sylla/ ba neo neuī. fleo fleui: cieo ciui. ipleo ipleui. copleo copleui. expleo expleui. deleo deleui:

Nō multū ab his discrepare uident etiam hęc quorū primā syllabā in preterito ex correpta cadit i pductā. sedeo sedi. uideo uidi. Cōtra omniū regulā est p̄adeo p̄adi. Quædam sūt in secūda cōiugatione quorū preteritū p̄fectū iterat p̄ primā hęc sola. pendeo pepēdi. spōdeo spopōdi. tōdeo totōdi. mordeo momordi. Quæ assumptis p̄positionibus non eodē modo p̄ferēda sūt nā dispōdi: & dispēdi: & repēdi: & detōdi dicimus. De neutris passiuis aliunde dictū est.

De tertia cōiugatione.

Etiam cōiugatio correpta quæ secundā p̄sonam in is mittit in Imperatiuo modo in e solidā cōuertit preteritū p̄ has syllabas effert: in di p̄posita cōsonāte in ui p̄posita uocali. i. i. cōsonante qualibet p̄posita in. si. & in. xi. Sed illa tamē preteritum in ui. mittunt quæ in p̄senti tēporis indicatiui modi. u. ante nouissimā litteram habent. Vt tribuo tribui: statuo statui: minuo minui. imbuo imbui obruo obrui. Ex his duo notantur tantum quæ in xi. mittūt preteritū. fluo fluxi. struo struxi. Et quæ in lo syllabam exeūt in p̄senti. nihilominus preteritū in ui. mittūt: ut uolo uolui. nolo nolui. colo colui. consulo consului. Alo alui. Pauca præterea i eandē extremitatem mittunt preteritū quanq̄ p̄sens simile superioribus habeant. tremo tremui. gemo genui. fremo fremui. cōpescō cōpescui. necō xui. sterto stertui. pecto pexui. texto texui. senesco senui. gigno genui. increbescō iurebui. nam icrebo nō iuenit. Et si qua ex his cōponuntur. Vi syllaba terminātur in preterito hęc sola sperno: spreui: sterno strauicerno creui. sero seui: tero triui. pascō pascui. quæro quæsiui. lino liui. quiescō quiesui. cupio cupiui cōsuescō consueui. peto petiui. sapio sapiui. In di p̄posita cōsonante i preterito desinunt quæ in p̄senti. do. syllaba terminantur p̄cedente. n. littera: ut scādo scandi: ascendo ascendi. descendo descendi. offendo offendi. pādo pandi: prendo p̄cedi mando mandī. Tria enim in preterito amittūt: fundo fudi. linquo liqui. scindo scidi. Sic lucanus ait. Scidit & in medias fecit sibilator a terras. Et quæ minus una syllaba p̄feruntur: p̄ducta prima syllaba in preterito quæ i p̄senti corripitur: ut Capio: cœpi. lacio ieci. fugio fugi: fodio fodi. Pauca præterea eandē clausulam habent nouissima littera p̄sentis temporis i. id est cōuersa. uinco uici. rumpo rupi. soluo solui: cudo cudi: uolo uolui. In si preteritum mittūt syllabā uerba quæ in p̄senti. do uel mo. syllabis terminantur si sit natura longa penultima: ut ludo si. lædo læsi. cædo cæsi. plaudo plausi. trudo trasi. rado rasi illido illisi. allido allisi. promo prompsi. sumo sumpsi. demo dēpsi. resumo resumpsi. Et primo quāuis correpta sit penultima i eadem syllaba exit: Et qd̄qd̄ ex eo componitur: ut p̄mo pressi. exprimo expressi. comprimo compressi: & quæ i bo uel i. po. syllabas desinunt: ut scribo scripsi. nubo nupsi. scalpo scalpsi. repo repsi. serpo serpsi. scalpo scalpsi. Præter hęc pauca sunt quæ non eandē extremitate finiuntur i p̄senti: preteritum tamen i si. syllaba mittūt. spargo sparsi. mergo merpsi: mitto misi: uro uisi: temno tempsi. contēno si. cōcutio concussi. gero si. Et si qua ex his i compositam figurā transeunt. In. xi. syllabam in preterito desinūt. Verba quæ in p̄senti. go. syllaba terminantur: ut cingo cingxi. pingo pinxi: sugo suxi. affligo afflixī. pgo pexi. rego rexi. diligo dilexi: intelligo intellexi. fingo fixi. tego texi. Excipiuntur tria in go: desinētia quæ in superioribus notauimus. Et alia quattuor quæ nō in xi. sed in gi mittūt preteritum tango tetigi. frango fregi. lego legi. ago egi. Et si qua ex his componuntur simplicium formā sequuntur: his simile est. Impingo: quod impegi facit preteritum. Præter hęc in. xi. preteritum mittunt. uiuo uixi. coquo coxi. meio minxi. illicio illexi. aspici aspexi. flecto flexi. duco duxi. dico dixi. ueho uexi. traho traxi. sunt tertiæ cōiugationis uerba quæ primā syllabam in preterito duplicant: quæ omnia subiecta sunt: ut pello pepuli. tango tetigi. fallo fefelli pendo pependi. tendo tetendi. pungo pupugi. sed & punxi dicimus. tūdo tu-

tudi. cado cecidi. cedo cecidi. pario peperit. cano cecini disco didici. posco poposci. parco:
peperci. facit & parsi. curro cucurri. pedo pepedi. Hæc adiunctis præpositionibus non
eodem modo proferenda sunt: nam duplicatam in simplici figura syllabam in composi-
tione amittunt. Dicimus enim sic expendo expendi decurro decurri. refello refelli. com-
pello compuli. concido concidi. Sed ex his duo sola præpositionibus adnexis in suo sta-
tu manent disco & posco: Nam dedici & depopsci faciunt præteritum. Cano autem
neutram regulam sequitur concinui facit: Et si qua composita in eadem coniugatione.
Quoniam nouissimam syllabam geminant in præterito illa uidelicet quæ ad uerbo pri-
me coniugationis componuntur. condo condidi. reddo redidi. trado tradidi. subdo sub-
didi. prodo prodidi. addo addidi. abdo abdididi. Similiter proferuntur credo credidi uen-
do uendidi. Excepto circundo dedi quod secundam personam facit: circundas & est pri-
mæ coniugationis.

De quarta coniugatione

Quarta coniugatio uel tertia producta quam imperatiuus modus prodit litte-
ram in fine conseruat præteritum perfectum in ui. syllabam mittit uel in du-
plicem. ii. ut audio audiui. uel audiui. munio muniui. uel muniui. seui seui uel
seui. linio liniui uel liniui. mollio molliui uel molliui. finio finiui uel finiui. pu-
nio puniui uel puniui: sopio sopiui uel sopiui. actio actiui uel actiui. scio sciui uel sciui. hincio
hinciui uel hinciui. Exeo ui uel exiui. Inio iniui uel iniui. Cætera his similia: pauca in xi exeunt
& sunt hæc fere sarcio sarci. fartio farti. haurio hausi. sepio sepsi. sentio senti. Alia in. xi.
sola hæc scaxio scaxi. fulcio fulxi. uicio uixi. unum inuenitur quod primam syllabam in
præterito corripit in præterito producit. uenio ueni. Et composita ex eo in hunc modum p-
feruntur: aperio aperui. cuius compositum distat repperio repperi. in has fere syllabas
omnia uerba quartæ coniugationis norma complectitur in præterito desinunt: sed ne quod
ambiguitatis possit esse lectoribus non dissimulabimus. de illis dicere: quæ ratione refr-
gantur: sunt enim uerba quæ in personis deficiunt: & impersonalia dicuntur. alia in mo-
dis. alia in temporibus alia coniugationibus. alia participiis: de his exponemus: & pri-
mum de impersonalibus quæ aut sunt secundæ coniugationis aut tertiæ quantum ex ter-
tia persona contemplari licet eorum: alia accusatiuum trahunt: ut pudet: tædet. piget: pœ-
nitet: miserat: decet. alia datiuum ut licet: liquet: libet. Vnum est quod casu non indiget:
oportet: & omnia præteritum inuit. syllabam mittunt: ut puduit: piguit: pœnituit: licu-
it: libuit: decuit. Præter tria quorum duo deficiunt in præterito: liquet: & tædet: unum qua-
si passiuam habet declinationem miseret nam misertum est dicimus: licet tamen & libet
ad hanc similitudinem proferri possunt: licitum est: libitum est. Et tædet in composita fi-
gura pertesum est. Tertiæ coniugationis Impersonalia datiuum casum assumunt. ut cō-
tingit: euenit. accidit: expedit. Quædam primæ coniugationis impersonalia reperiuntur
ut iuuat præstat: quæ & aliter declinari possunt: sed omnia tam in futuro imperatiui mo-
di quam infinitiui: nec non etiam gerundiis participialis participiis utriusque temporis de-
ficiunt: Defectiua in modis sunt hæc. Quo quod primam personam habet indicatiui
modi duntaxat: licet quæ fere lectum sit apud Salustium & tullium. Quat. ifit. hæc quo-
que tertiam personam habet solam. sed quat participium facit præteritis temporis quans cū
in definitione uerbi deficiat. Similiter ausim: & perdiūt pro perdūt dicūt: & inquam in primam
personam contra morem omnium profert: utrunque numerum modi indicatiui presentis tē-
poris inquam imperatiuum numeri singularis habet tantum: nam in quæ apud terentium le-
ctum est: aio præteritis & præteritum imperfectum habet tantum. Faxo futurum tempus tan-
tum uelut alii promissiuum modum ostendit. Salue saluete. imperatiui modi secundæ personæ
utroque numero lectum est: & infinitiui modi præteritis tempus saluere: Cedo & aue similiter & im-

peratiui personam habent numeri singularis, cedo etiam numeri pluralis lectum est apud
Plantum cedit mihi pro dicite. Et in coniugationibus & in preterito deficiunt hæc: Fe/
ro fers præteritum facit tuli Sum es est fui: ferio is percussi: tollo tollis sustuli facit. Edo
es edidi: hoc infinitiuum præsentis temporis non in .re. syllabam sed in .se. contra morem om
nium mittit. esse enim dicendum est: Volo uis uolui: hoc quoque incertæ est coniugationis
& in futuro imperatiui & infinitiui modi deficit. & gerundiuis uel participialibus quæ su
pina alii dicunt: meto messui nam aliter proferri non potest: pelleo: sisto: similiter & glif
co & quatio nullum habent præteritum.

Memineris tamen inchoatiuæ formæ uerba quæ in præterito perfectò deficiunt. De participiis.
Participiis carent uerba alia præsentis temporis alia futuri: alia utriusque impræ/
senti itaque deficit Sum & quæ ex eo adiectis præpositionibus componuntur.
Præter duo absens & presens: Quæ a uerbis absum & presum ueniunt: Et eo
uerbum in participio nominatiui casus numeri singularis deficit in ceteris re/
cte declinatur Composita quedam etiam nominatum habent ut preteriens abiens: futu
ri temporis participia non habent in primis. Verba formæ Inchoatiue ut horesco: Caleasco:
& his similia. Deinde omnia secundæ coniugationis: quæ sunt generis neutri & in formam trã/
seunt Inchoatiuam: ut horeo: caleo: tepeo: niteo: pateo: stupeo: splêdeo: uigeo: uiroo: rigeo:
floreo: pauco: rubeo: tabeo: madeo: tumeo: sileo: paleo: ferueo: timeo: lateo: nam & hæc
assumptis præpositionibus faciunt inchoatiua: ut pertimesco: & dilucesco. Valeo tantum cum fa
ciat coualesco. In participio futuri temporis minime deficit: nam ualiturus dicendum est. Sunt
alia præterea quæ non trãseunt in formam inchoatiuam eiusdem coniugationis & generis: & nihilo/
minus in participiis temporis futuri deficiunt. ut egeo: mereo: palleo: calleo: studio: præter
hec & uolo caret participio futuri temporis: ut nolo. Et que ex illis componuntur: Simili
ter & metuo fluo: sitio: tremo: leuo: sereo: algeo: disco: pasco, furio. Quæ uerba primiti
ua futuri temporis participiis carent. Similiter caret participiis impersonalia omnia de qui
bus superius docuimus: & defectiua illa uidelicet quæ ordine declinari non possunt: ut aio:
quæso: inquam: faxo: saluo: aueo: cedo. & possum similiter & soleo. Sunt uerba quæ prima
persona cõfusa habent: quorum significationem secunda persona coniugationis discernit:
dico as. correpra priore syllaba dico cis. producta: fundo fundas: fundo dis: uolo uolas:
uolo uis. appello appellas: appello appellis. compello cõpellas cõpello cõpellis. mado as:
mado is. Sunt alia quæ ex diuersa forma presentis temporis in præterito cõfundunt: pauco ui.
pasco paui. cerno creui: eresco ui: acuo acui. aceo acui. lugeo luxi. luceo xi. pëdeo pepëdi.
pendo pepëdi. frigeo frixi. frico frixi. Sunt quæ idem habent præsens & præteritum perfectum hec so
la. Odi: noui: cepi: memini: pepigi: hæc in imperatiuo modo præteritum memini quod memë
to facit deficiunt & in futuro & in infinitiui modo & in supinis. nec non etiã & in participiis utri
usque temporis Vnum ex his odi duo participia facit: præteriti temporis figuræ cõposite exosus
& perosus. Sunt alia quæ in omni declinatione secundæ sunt coniugationis: & in infinitiui quasi tertie cor
repta proferunt. Fulgeo infinitiuum fulgere facit: ferueo feruere: obsido obsidere.

De Passiuis.

Uerba tam passiuæ quæ deponentiæ nec non etiam communia cuiuscumque sunt cõiuga
tionis præteritum perfectum in has syllabas mittunt in: tus: in ctus: in fus: in
xus: adiuncto in omnibus sum uerbo: ut amor amatus sum: doceor doctus sum:
patior passus sum: nitor nisus sum. Notantur pauca quæ in præterito deficiunt
passiuæ quædam hæc feror: ferior: tollor: faciunt enim præteritum latus sum: ictus sum sublatus
sum: Poscor namque hoc quoque deficit: in præterito postulatus sum: arguor coniunctus
sum similiter & metuor & timeor nullum habent præteritum perfectum. Deponentiæ uero hec

Vescor fruor. medor: liquor: reminiscor quæ in præterito sic proferuntur: passus: sū: poti-
 tus sum: medicatus sum: liquefactus sum: recordatus sum: Quæ ab alio præterito ueni-
 unt: sed ad supplementum declinationis defectiuus accommodatur sunt quedam deponētia in
 certis cōiugationibus hæc sola: Potior: orior. nā in secūda persona numeri singularis ter-
 tiæ productæ sunt hoc est quartæ cōiugatiōis & præteriti tēpore infinitiui modi: oriris. enim
 & potiris etiā oriri & potiri dicimus. Reliqua ad exemplum tertie correptæ declinantur.
 Sunt alia quæ ex diuerso ueniunt presenti & in præterito cōfunduntur: ut patior passus
 sum: pandor passus sum: ut apud Virgilium Crinibus iliades passis. Item uetor uersus
 sum: ut apud eundem. Et uersa paluis iscribitur hasta. Sant alia impersonalia quæ a sū-
 ptis præpositionibus ablatiui casus declinantur: & a uerbis neutri generis figuratur uel ac-
 tiuis quæ datiuū casum inferiorationis admittūt: ut sedet: ambulatur: statur: pugnat
 itur: studetur. Veniūt enim ut dictū est a neutris sedeo: ambulo. sto: pugno: eo: studeo.
 His enim græcorum iactantiā siqua de copia sermonis exercent: refutauimus quod nec
 propria nequeūt explanare: similiter nocet & luadet & dat proferimus: quæ in actiua
 specie datiuo casui iunguntur. Sūt quæ in participiis deficiūt: Vt fruor: medeor: & reor:
 quod de præterito tamen habet participium & in præterito & in futuro deficit. Item na-
 scor futuri temporis participio caret. Et impersonalia sicut in actiua declinatione partici-
 pia nulla habent: nisi poetica usurpauit Licentia: ut regnata percussa pugnata futuri ut
 uigilanda uiris & his similia: Finis.

Phocæ clarissimi gramatici ars de nomine & uerbo fœliciter explicat.

PRISCIANI CESARIENSIS CLARISSIMI GRAMMATICI EPITOMA

Mnia nomina quibus latina utitur eloquentia quinque declinationibus infle-
 ctuntur: quæ ordinem acceperūt ab ordine uocaliū formantiū gtōs. Prima
 igitur est declinatio cuius genitiuus sin in. æ diphthongon desinit ut hic poeta
 huius poetæ: Secūda est cuius genitiuus sin in. i. productum desinit ut do-
 ctus: huius ti. Tertia in is breuem ut hic pater huius patris: Quarta in us pro-
 ductam ut hic senatus: huius senatus. Quinta in ei diuisas syllabas: ut hic me-
 ridies: huius meridiei. habet ergo primæ declinationis: nominatiuus litteras terminales
 duas. a. & s. terminationes uero tres. a. as. es. pductas ut hæc syllaba huius bæ. hic ane-
 as huius æneæ. hic anchises: huius anchise. i. a. desinētia seu græca sint seu latina: mascu-
 lina seu fœminina uel cōmunia prime declinationis sūt. ut hic citharista huius cithariste
 hic scriba huius scribe. hæc caliopea huius caliopeæ: hec regina huius næ. hic & hæc ad-
 uena huius aduenæ. Excipiūtur nouē noīa mobilia. una: ulla: nulla: sola: tota: alia: alte-
 ra: ultra: neutra. quæ declinationem pronominū habent: in ius terminatiuum genitiuos
 quomodo ea quæ ex his composita sunt: ut aliqua: nequa: siqua. Neutra uero in a græca
 tertie sunt declinationis: gtūs enim græcus tos in tis couertūt apud nos ut hoc poema:
 huius poematis: emblema: tis. toreuma. tis. Litterarū uero nomina tā apud græcos quā
 apud latinos in declinabilia sūt ut & neutra. ut. α: β. a. b. In as uero uel in es græca quæ
 apud græcos in ου. diphthongon termināt genitiuū primæ declinatiōis sunt: apud lati-
 nos. ut οὐλύσιος hic lysias huius siæ: αντηςου hic antas huius antæ. ο πριαμιδου
 hic priamides huius dæ. Sciēdū est at q̄ si patronymicorū forme inueniāt ppria noīa se-
 cūdam tertiam declinationem magis ueteres pferūt ut hic thucidides huius didis hic eu-
 ripides huius pidis. Similiter pferūt eiusdē terminationis barbara ut hic tygræes huius
 nis. hic michtidates huius tis. hic ariobarzanes huius ariobarzanis: & i aliis q̄busdā græ-
 cis auctoritate idē fecisse auctores iueniūt. ut hic orōtes huius tis. Secūda declinatio ter-
 minales tres habet litteras. r. s. m. terminationes uero sex. er. ir. us. cus. um. er. ut sacer.

ir:uir:ur ut satur.us ut magnus:eus:ut tydeus:iun ut templū. In er desinētia si a græcis
sint ῥόσ iter cōuertentibus apud nos & quare fœminina ex se faciūt in a desinētia & quae
s.&t.habēt āte er nisi sint possessiua ut cāpēster:siluester:secūdae sūt declinatiois ut hic
menāder huius dri:hic alexāder huius dri:tener ri:sacer cri:faciūt.n.tenera sacra:hic ole
aster:huius stri:hic apiaster huius stri:excipit hic. Sequester huius stris:quod quis ter/
tia declinatiois sit tātum fœmininum in a facit ut hec Sequestra:quis uetustissimi secū/
de declinatiois rationabilius hoc protulerūt ut hic sequester huius stri:Alia uero oīa in er
desinētia tertie sūt declinatiois ut hic pater huius tris:& haec mulier huius ris:hic & hec
pauper ris:hoc tuber huius tuberis:excipiūtur puer ri: Socer soceri:siber fibri:cācer cri:li
ber libri:culter cultri:faber bri. In ir. duo iueniūtur masculina secūde declinatiois:ut hic
treuir ri. quod est gētile:& hic uir:huius uiri:& ex eo cōposita ut leuir:duumuir.triuiur:
seuiuir. Preterea neutra duo iueniūtur in ir:unū tertiae declinatiois ut hoc gadir. huius
diris nomē ciuitatis:& hoc ir. quod græci ὀειρ dicūt:ī declinabile. In ur uero unū mascu
linum cuius fœmininum ī a desinit iuenitur secūde declinatiois:ut hic satur ri:Alia uero
omnia tertiae sūt declinatiois:ut hic fursur huius fursuris τοσσὶ τῦρον. hic & hec fur furis
φωόροσ hoc sulfur ris. ὀειροσ. In us correptam. s. uel. t. uel. x. antecedētibz si sint re/
rum īcorporalium uocabula masculina sūt & quarte declinatiois:ut hic risus huius risus:
hic uisus huius uisus:tumultus metas. Sexus luxus:similiter quarte declinatiois sūt quae
ex his cōponūtur ut hic Senatus a senibus & natu huius senatus:& quae cognominatim
ex his prolatis fixa sūt:ut magistratus huius tus. ὀρχων του ἄρχοντος:καὶ ἡ ἀρχὴ hic
exercitus:huius tus. ὀρατοσ του στρατου καὶ ἡ ἀσκησις hic saltus το αλγος καὶ ἡ
πῆλσις:huius tus:eiisdem preterea quarte sūt declinatiois quaedam quae cum sint fi
xa intrus desinūt aliqua precedēte cōsonāte in eadem syllaba ante. t. posita ut hic fluctus
huius fluctus:hic quæstus huius questus:hic rictus huius ctus:Excipitur lectus. ἡ κλινη
ti. Nam iustus facit iusta. Similiter quarte sūt declinatiois quae per sincopā a supradī
ctis īcorporalibus proferūtur:ut portatus portus:arctatus arctus:arcitus a uerbo arceo:
artus. Laqueatus. lacus. uultus quoq; ipsa res esse uideatur a uerbo uolo. quomodo a colo
cultus. Alia uero omnia supradictae terminatioes nomina masculina sūt secūde declina/
tiois:ut hic bonus huius boni. humerus ri. uetus ti. quamuis uideat hoc quoq; simile eē
in corporali quod a uerbo uenio nascit ex quo cōpositum est aduētus. Sāctus cti. som
nus ni. excipiūtur gradus. Sinus currus:ficus. quod est uitiū corporis & tonitrus:& cor/
nus. quae etiam neutra sūt in. u. desinētia:& unum tertiae declinatiois:ut hic lepus huius
leporis. Nam specus & penus tam masculini quam fœminini & neutri generis iueniūtur
& secūde & tertiae & quartae declinatiois. ut hic penus huius peni:& hoc penum huius pe
ni.& hoc penus huius noris:& hoc penu huius penu. Similiter hic specus huius speci.&
haec specus. huius speci:& hoc specu huius specoris:& specum huius ci. In us correptā
desinētia fœminina si sint propria uel appellatiua aut græca in os desinētia apud græcos
uel arborum nomina secūde sunt declinatiois:ut Tyrus huius tyri. Gyprus huius cypri.
arctus arcti. pylus pili. cupressus cupressi. pyrus piri. arbutus arbuti. pinus pini: alnus al
ni. Excipiuntur quinq; nomina quae tam quartae quam secūde declinationis inueniun
tur:ut quercus:laurus:pinus cornus:ficus:& unum tertiae declinationis: ut haec uenus
ueneris. Alia uero omnia in us. correptam desinētia fœminina quarte sunt declinatio
nis ut haec manus. nurus. socrus porticus. anus. Excipiuntur alius alui. & humus hu/
mi. & haec domus huius domui. uel domus:& haec colus huius coli uel colus. Neutra in
us desinētia seu producta seu correpta tertiae sunt declinationis & in ris terminant geni
tiuum:ut ius. iuris. plus. ris. munus. ris. pondus. ris. pectus pectoris. corpus corporis.

maius:ioris.minus.ris. Excipiuntur pelagus:gi. quod graecū est & uulgius gi quod & ma/
sculinum est: & Virus:ri. & pus indeclinabile. Itē in us correptā cōmunia duo iueniuntur
tertia declinatiois ut hic & hæc & hoc uetus:ueteris. hic & hæc ligur:liguris quod ē gētile
& duo monosyllaba quæ producuntur in ntō: ut hic & hæc sus:is. gras:uis. Nā mus:ris
dictum est a graeco. . . . . mutauit u i u. longam. Nullum enim latinum nomen masculi/
num in. us. productam desinit. graeca igitur in us productam si apud graecos in dos fini
unt: genitiuum apud latinos dos in dis cōuertūt per eundem casum ut.

hic cedipus huius: cedipodis. . . . . hic melampus huius melampodis. Latina
uero quæ in supradictam syllabam in us. productam desinunt sine dubio fœminina sūt
& tertia declinatiois ut hæc seruitus huius seruitutis. senectus: tis. iuuentus: tellus: salus
palus: & que de eorum & aliorum nominum ultimis & penultimis syllabis graecorum.
Latius in sexto de nomine libro docuimus. In eis desinētia graeca sūt tātum & secūda de
clinationis ut hic tydeus huius tydei. orpheus. orphei. Oyleus: oylei in um desinētia oīa
secūda declinationis sūt ut hoc templum huius templi. palladium: dii pallatiū: tii:

Tertia declinatio habet litteras terminales: decem: a. e. o. c. l. n. r. s. t. x. a. ut poema e
ut sedile. o. ut uirgo. c. ut lac: lactis. l. ut sol: n. ut numē. r. ut orator. s. ut ciuitas: t
ut caput. x. ut hic & hæc & hoc felix i. a. neutra & in e correptā & in omnia tertia
sunt declinatiois ut hoc toreuma huius tis: hoc monile huius monilis. Sedile: ouile caro
& hæc uirgo: hic & hæc homo. excipitur hoc cepe quod aptotum est dicitur tamē & hæc
cepa huius cepæ in: c. uel. l. uel. n. uel. t. uel. x. desinētia omnia tertia declinatiois sūt ut
hoc. alec: huius: cis. consul: lis. titan nis. Sinciput: tis. falax: cis. In er desinētia si nō sūt
secūda declinatiois de qua superius docuimus sine dubio tertia sūt ut hoc bostar: ris.
augur: ris: ager: ris: hæc soror sororis. hic & hæc felicior: ris. hoc laquear: ris. In. s. uero
desinētia i quinq; declinatioibus iueniuntur per antecedētes igitur per uocales ea discerna
mus. In as desinētia latina quidem omnia sūt tertia declinatiois Graeca uero quæ in
os termināt genitiuū apud graecos ut hic Mecenas: tis: arpinas: tis: ciuitas: tis: pietas: tis
hic athlas: tis. hæc palas: dis. In es correptā omnia sūt tertia declinatiois: ut hic miles: tis
hæc seges: tis. hic & hæc teres: tis. In es pductā graeca quidē quæ genitiuū graecū in ovr
uel i ēos termināt tertia sūt declinatiois ut . . . . . uel ovr. hic ermogenes hu/
ius ermogenis.

hic Eteocles huius: clis. Latina uero si ante. s. i. habuerint
quite sūt declinatiois: ut facies: ciei. series: riei dies: diei. Excipit quies: tis. cuius cōpositū
requies: tis: & requiei: facit gūm. Alia uero oīa tertia sūt declinationis ut hic ulyxes: hu/
ius ulixis. hic uerres: ris. hæc cedes: dis. Nubes: bis. amnes: hic & hæc heres: huius: dis.
præses. hic & hæc locuples: tis Excipiunt rex: rei: & spes spei. plebes. bei. quod & pleps bis
dī. In is. oīa tertia sūt declinatiois: ut hic collis huius collis. Sannis. huius nis: hæc nea/
polis: huius: lis. dis: tis: hic & hæc utilis. In os quoq; correptā oīa latina in os pductam
uel in us graeca sūt declinatiois: ut hic flos: floris. nepos: tis. dos: tis. hic & hæc custos: dis
hic heros: is. hermos: is. Sed de penultimis & eor; alior; omnū i sexto de noie libro. Latu
is ut supradictū est iuenies. In æs uel i: aus. diphtōgō desinētia: & oīa quæ i duas cōlonā
tes desinūt tertia sūt declinatiois: ut hic pares: huius dis: hoc æs: huius æris. fraus: dis:
laus dis. ars tis. mons montis:

Quarta declinatio terminales litteras duas habet. s. & u. terminatioes uero simi/
liter duas. us. & u. In us. quidē masculinor; uel fœmininor;. In. u. uero. neutror;
ut hic uultus. huius uultus. hec manus huius manus. hoc cornu: huius cornu hoc
gelu huius gelu. hoc genu: huius genu. Sed i us. terminator; regulas supius tractauimus
quand; de secūda docebamus declinatione. In. u. uero desinentia neutra inueniuntur

ideclinabilia in singulari numero. in plurali uero secundum quartam declinationem inflectuntur
Vinta declinatio unam habet terminationem in es productam de qua superius
ostendimus quando de tertia declinatione differabamus ut hic meredies: huius
diei. hæc sunt de obliquis casibus quintæ declinationis.

Primæ declinationis genitius & datus singularis in æ. diphthongon desinunt: ut huius
poetæ: huic. tæ. actus iam: ut hunc poetam uocatus & ablatius in a: ut o. poeta: & ab
hoc poeta. Natus & uocatiuus plurales in æ. diphthongon ut hi & o. poetæ. genitiuus in
æ. ut horum poetarum. datus & ablatius in is ut his & ab his poetis. & fœminina mobilia dum
generis quæ naturaliter mobilia sunt differentia causa notantur ut deabus: filiabus nata/
bus: equabus: aïabus: asinabus: mulabus. actus in as. ut hos poetas. Sciendum est tamẽ
in græcis nominibus est quando græcis utuntur terminationibus auctores per diuersos
casus tam singulares quam plurales: ut huius familiae genitius casus: latinus huius familiae

Secundæ declinationis genitius in i. desinit ut hic magnus huius generis datus & ablatius in o
producta ut huic & ab hoc magno. actus in um. ut hunc magnum: nisi neutra quo
rum actus ubique sequitur suum nominatiuum ut hoc pelagus: hoc laquear uocatus quando
natus in er. uel in i. desinit similis erit ei. ut hic uir: & o. uir. hoc templum & o templum quoniam uero in ius
finitur natus. si sint propria nomina abiecta. us. fit natus. ut Virgilius. o. uirgili hic tertius o. tere
ti. in aliis uero nominibus terminationibus mutatione. us. in e. fit uocatus ut magnus. o. gne. So
cius: o. cie. inuenitur unum nomen. ut filius. o. fili. & o filie. duplici placet uocatiuus ueteres ta
mẽ aliquando aut metri uel euphoniae causa nominatiuus utuntur pro uocatiuus. In eis. deli
netia græca sunt tamẽ & uocatiuum seruant græcum: quod & actum ut hunc orphea: Et hoc
frequētissime in omnibus græcis nominibus inuenies quando dicimus in multis casibus fie
ri natus & uocatus plurales secundæ declinationis per. i. finiuntur: ut hi & o. magni. Neutra
autem tam eius quam aliarum declinationum in quibus inueniuntur nominatiuum accusatiuum &
uocatiuum plurale in a. terminantur quomodo fit apud græcos: genitius pluralis ab ablatiuo sin
gulari addita rum profertur ut ab hoc magno: horum magnorum datus & ablatiuus
in is. ut his & ab his magnis. accusatiuus in os. ut hos magnos.

Tertiæ declinationis genitius in is correpta desinit: ut hic rex huius regis. datus in i. ut hu
ic regi: actus in plerisque in em exit: ut hunc regem: in paucis uero in im ut hunc tyberim:
hanc restim: puppim: turim: sitim: de quibus in. VII. de nomine libro Latius exposui
mus. uocatiuus similis est nominatiuus: ut hic rex o. rex. in græcis autem nominibus licet uo
catiuus uti græco sicut superius dictum est: ut tybri pater ablatiuus in quibusdam p. e. cer
repta ut ab hoc rege. in quibusdam per. i. ut tyberi: in quibusdam per e. & per. i. ut a felice
uel felice. natus actus & uocatiuus plurales tertiæ declinationis. in es. productam desinunt
ut hi & hos & o. reges: in quibusdam actus est. is finitur ut hos & has omnes uel omnes genitius plu
ralis plerumque in um. non antecedit. i. ut a rege regum in quibusdam antecedit. i. ut horum mon
tium de quibus in. VII. de nomine libro docuimus. datus et ablatius in bus ut his et ab his regibus.

Quartæ declinationis genitius singularis in us producta desinit ut hic senatus huius senatus
datus in ui. ut huic senatui. actus in um. ut hunc senatum: uocatus autem similis est nato ut. o. se
natus. ablatius in u. producta ut ab hoc senatu eiusdem declinationis natus pluralis actus et
uocatus in us producta ut hi et hos et o. senatus genitius in uum ut horum senatum. datus et abla
tiuus in bus ut his et ab his senatibus.

Vintæ de. genitius & datus singulares in ei diuisas syllabas præferunt: ut huius & huic diei
actus in m. ut hanc rem. uocatus similis est uocato ut o res. ablatius in e producta ut ab hoc re
natus actus & uocatus plurales eiusdem declinationis in es. producta exeunt ut hæc & has & o
res. genitius pluralis adiecta. rum. syllaba. ablatiuo singulari ut ab hac re harum rerum: datus

& ablatius i bus ut his ab his rebus: & hoc quidē cōpendii causa ad instruendos pueros
sufficiat i presenti dixisse perspicationē autem regulā & rationem tam penultimarū syl/
labarū quam ultimaram quæ ad omniū p̄tinet nominū declinationes i. Vii. libris quos
de nomine scripsimus diligētius iuenire licet & maxie i. Vi. & i. Vii. q. de nominatio &
obliquis casibus compositi multorum testimoniis nittuntur auctorum.

Ronomina de qbus nulla dubitatio ē: sūt apud latinos. xv. primitiua quidē. viii
sunt huius priæ p̄sonæ: unum ego & secūda unū. tu. tertia uero sex: sui. ille. ipse
hic: iste: is deriuatiua. Vii. meus: tuus: suus: noster: & uester: nostras: & uestras:
habēt ergo primitiua duas decliatioes deriuatiua uero duas uel tres. una qdem primiti
uorū ē decliatio quæ tā ḡtūm q̄ datiuū i. i. terminat actūs & abltūs i. e. productā ut ego tu
mei: tui: sui: mihi: tibi: sibi: me: te: se: ame: ate: ase. uoc̄tūm. n. secūda tantū hēt p̄soa q̄ simi
lis ē noiatiuo ut tu. & .o. tu. pluralis priæ & secūda p̄sonæ similiter declinant. Nā tertia
p̄nomen suprapositū. i. sui. quod noiatiuum nō hēt cōmune ē utriusq̄ numeri. nos: uos
nostrū uel nostri. uestrū uel uestri. nobis uobis. nos. uos. a nobis. a uobis. i. plurali aut nu/
mero secūda tantū habet p̄sona uocatiuū q̄ similis ē noiatiuo & actio. ut. o. uos ideo aut
sui noiatiuū nō habet q̄a nec apud græcos habet hoc aut i libro q̄ est de p̄nomie latius
tractauimus. Altera uero decliatio ē i reliquis quinq̄ primitiuis quorū ḡtūs i. ius. dtūs in
i. definit p̄ tria genera actūs aut ablatius singulares & oēs casus plurales in masculino q̄
dem & neutro secūda declinatiois nominū terminatioes seruāt. i. fœminino uero priæ ut
ille: illius: illi: illa: illius illi: illud: illius: illi: illam: illā: illud. Necessē est enī neutra nomia
noiatiuū accusatiuū & uocatiuū similes habere: ab illo: ab illa: ab illo: illi: illa: illa. Notā
dum est tamē q̄ hic & hæc: & hoc: huius: huic: datiuū semp i. c. terminat differētiæ cau/
sa propter hui iterationē: A septē autem deriuatiuis: quicq̄ quidē secūdū mobiliū nomi
num regulā declinātur. i. masculina & neutra secūda declinatiois fœminia uero primæ
& sūt hæc. meus: tuus: suus: noster: & uester. Reliqua uero duo. i. nostras. & uestras: cō
munia sunt: & tertia: declinatiois: ut hic & hæc nostras: tis: & uestras: tis. iueniūt tamē
nouem noiā mobilia quæ quia declinationē habēt p̄nominum iter pronoiā quidā ea po
suerūt ut quis quæ: quod: cuius: cui Vnus: na: unū: unus: uni. ullus: la: ullū: ullius: ulli
nullus: la: lum: nullius: nulli. Solus: la: lum: lius: li: totus: tota: tū: tius: ti: alius: alia: ali/
ud. alius: alii. uter: utra trū: utrius: utri. alter: ra: rum: ius: teri. Similiter declināt & quæ
cūq̄ ex his cōponūtur: excipit hoc neuter huius neutri. uetustissimi tamē & neutrus p̄/
tulisse iueniūt. quis uel qui. accusatiuū i. em. terminat ut quē & ablatiuū tā i. o. q̄ i. i. ut
aquo uel aqui & dtūm & abltūm pluralē tā i. is quā i. bus ut quis uel a qbus: quidā tamen
oia infinita uel iterogatiua uel reditiua substantiæ uel q̄litas uel q̄titatis uel numeri si
gnificātia p̄nomia esse putauerūt ut quisq̄ qualis talis quātus: tātus: quot: tot & quæ ex
his cōposita sunt siue deriuatiua ut quotus: totus. Sed pronomina esse non possunt quia
finitas personas nō habent quod proprium est pronominis cum casu coniunctum.

Mnia uerba quæ secūdū analogiā declinātur: i. o. uel in or. desinūt & habēt cō/
iugatioes quattuor. Priā igit cōiugatio ē cui priā p̄sona i. o. desinēs mutat eā i as
pductā & facit secūda p̄sonā ut amo amas. Secūda uero cōiugatio ē quæ eo pri
mæ p̄sonæ i. es. cōuertit i secūda quæ sēper in ea cōiugatioe una syllaba minor ē: ut doceo
doces. Tercia autē quæ i. io. quidē desinens i prima p̄sona abiecta. o. assumit. s & minuit
una syllaba in secūda p̄sona ut facio: cis. Alia uero quacūq̄ littera antecēde. o. i. is
breuem conuertunt ut ueho: is: ruo: ruis: lego. legis. Quarta coniugatio primā p̄sonā in
io. uel in eo. finit. eiq̄ in. is. productā conuersus facit secūda personam minore una sylla
ba ut audio: audis: eo: is: queo: quis: s. finali secūda p̄sonæ in. t. conuersa fit tertia p̄sona

in omni cōiugatione uocali tamē correpta ante. t. ut amas amat. doces. docet. facis: facit
legis: legit. audis: audit. interposita uero. mu. eadē secūda psona seruās. s. facit primam
pluralē: ut amas: amamus. doces: docemus: legis: legimus. audis: audimus. ti. uero iter
posita secūda psonam facit pluralē: ut amas: amatis: doces docetis. legis: legitis. audis:
auditis. Tertia uero pluralis in prima & quidē & secūda cōiugatiōe interposita. n. tertiæ
psonæ singulari solet fieri: ut amat amant. docet docēt. in tertia uero & in quarta prima
psonæ. o. finalem in. unt cōuertētes facimus tertiā pluralē: ut facio: faciunt: lego: legunt
audio audiūt: eo: eunt: præteritū iperfectū primæ qdē & secūdæ cōiugationis a secū/
da persona abiecta. s. finali & addita. bam pferimus ut amas: bam. doces: bam: & simili
ter fit i uerbis quartæ cōiugationis i. eo desinētibus: ut eo. is. ibam. quæ: is: bam. in aliis
uero omnibus quartæ cōiugationis & tertiæ primæ psonæ. o. finale in. e. pductā cōuer
timus & assumpta bam. facimus præteritū iperfectū ut facio: bā. audio: audiebā: licet at
& maxime poetis p sincopā in quarta cōiugatione audibā: & munibā: dicere & similia.
eadē autem habet declinātionē præteritū pfectū in omni cōiugatione quod habet pri
me cōiugationis præsens tēpus & omnia quæ in as. secūda faciūt personam cuiuscunq;
sint tēporis uel modi: similiter declināt ut: amo: as: at: amamus: tis: ant: amabā: bās: bat
amabamus: amabaris: amabāt. docebā: docebas. docebat. docebamus: tis: docebāt: do/
cuerā: doeueras: docuerat. docueramus: tis: rant. legebā: legebas: legebat. legebamus: le
gebatis: legebāt: legeram: legeras: legerat. legeramus: legeratis: legerāt. audiebam: bas:
bat: audiebamus: audiebatis: bant. audieram: audieras: audierat. audieramus. audieratis:
rant. Optatiui futurum & præsens cōiunctiui tertiæ cōiugationis & quartæ similiter de/
clinant: ut legā: gas: gat: legamus: tis: gant: in es. quoq; pductam desinentia in secun/
da persona cuiuscunq; sint tēporis uel modi uel cōiugationis secūdam præsens tempus in
dicatiui modi secūdæ cōiugationis declinant: ut doceo: ces: cet. docemus: tis: ent: ama/
rem: res: ret. amarem: tis: rēt. amē: es: et. amemus: tis: ent: legē: es: et: legemus: tis: ent
In is uero correpta terminātia secūdam personam tertiæ cōiugatiōis declinātionē quam
habet in presenti tempore idicatiui modi. seruāt. ut lego gis git. legimus tis gunt. ama/
bo amabis amabit. amabimus tis bunt. ibo ibis ibit. ibimus ibitis ibunt. illud autem notādū
est quod in subiunctiuis tertia persona pluralis nō cōuertit. i. in. u. ut amauerim amaue/
ris rit. uel amauero amaueris rit. amauerimus tis rint & i anomalis quidē tam psonæ sin
gularis quā penultima psonæ pluralis: & secūdæ persone syllaba pducit: ut sim sis sit: si/
mus sitis sint. Velim uelis uelit. uelimus tis lint. i aliis uero rarissime iuenitur. apparet igi
tur omnia tempora in omni cōiugatiōe & in idicatiuis & i omnibus modis absq; impera/
tiuis: & absq; præterito iperfecto trifarie declinari: secūdū præsens tēpus trium cōiugatio
num & omne quidem præteritū iperfectū & plusq; perfectū secūdū primæ cōiugatiōis
præsens tempus declinant. ut amabā bas. bat. amaueram ras rat. docebam docebas do/
cebat. ducueram ras: rat: legebā legebas legebat. legerā ras rat. audiebā bas bat. audierā
ras rat. Similiter secūdæ & tertiæ & quartæ cōiugatiōis optatiui futuri & præsens subiū/
ctiui secūdū præsens tēpus primæ declināt ut doceā as at. legā as at. audiā as at. Secūdū
aut præsens tēpus secūde cōiugationis declināt futuri indicatiui in tertia & q̄rta cōiuga
tiōe. ut legam es et: audiam es et. & omne præsens cōiunctiui & præteritū iperfectū optatiui
& plusq; perfectū utriusq; modi ut amarem res ret. docerem res ret. legerē res ret. audirē
res ret. amauissem ses set. docuissem ses set. audiuissem ses set. Similiter & optatiuū futuri
tēporis siue subiunctiui præsens temporis primæ cōiugationis ut amem es et. orem res
ret. secūdū quam futurum tempus indicatiui modi: ut legam ges get. tertiæ uero cōiuga
tionis declinātionem quā habet præsens indicatiui. habet & futuri primæ & secūdæ

coniugationis ut amabo: bis: bit. docebo: bis: bit. Similiter & quartæ in eo. desinentis ut
ibo. ibis: bit. Similiter subiunctiua præteriti perfecti & futuri temporis uniuersarum con
iugationū ut amauerim. amauero: ris: docuerim: docuero: ris: legerim: legero: ris: audie
rim: audiero: ris: his igitur generalibus triū coniugationum declinationibus collectim tibi
expositis de præteritopfecto generaliter quoq; doceamus.

Mnis præteritipfecti psona prima in .i. desinit. ut amaui: cuius de penultimis lit/
teris uel syllabis i libro tertio uerbi latius deseruimus. hæc asūpta. sti. facit secūda
psonam ut amaui similiter correpta ut amaui sti. docui sti. legi: sti. audiui sti. t. ue
ro asūpta: sed correpta. i. tertiā facit personā ut amauit. docuit. legit. audiuit. Similiter
correpta. i. & assumpta mus. facit primā psonam plurālē ut amauimus. docuimus: legi
mus. audiuimus. tis. uero adiecta ut amaui sti. docui sti. legi sti. audiui sti. facit plura
lem personam secūdam. in tertia uero persona plurali mutat. i. in .e. productā & assumit
runt uel re. ut amauerunt uel amauere. Plusq; perfectum in omni coniugatione apræteri
topfecto fit. i. finali in .e. breuem conuersa & assumpta ram ut amaui: amauerā: docui
docueram. legi. eram. audiui: audieram: uel audiueram. futurum primæ & secunde coi
ugationis a secūda persona abiecta. s. & assumpta. bo. solet fieri ut amas: amabo. doces: do
cebo. idem fit in uerbis quartæ coniugationis in eo desinentibus ut eo is. ibo. Tertiæ uero
coniugationis omnium uerborum futurum & quartæ in: io. desinentium fit a prima per
sona præsentis. o. finali conuersa in am. ut lego: legam: es. audio: audiam: es. Et notādū
est: q; nullo alio modo inuenies in prima psona ante. m. litterā uocalē quæ in aliā trāseat
in secūda nisi in supradictō futuro.

Mnis secunda persona imperatiui præsentis: a. secūda persona fit indicatiui mo/
di abiecta. s. in tertia uero coniugatione etiam. i. in .e. correptam conuertitur. ut
amas: ama: doces: doce: audis: audi: legis: lege. ideo autem. i. in .e. cōuertit tertia
coniugatio: quia debet seruare tempus quod habuit in secunda persona indicatiui modi
non poterat finalem i corripere: in omni. n. uerbo. i. in fine produci. Tertia uero eiusdē
imperatiui persona fit: a prima persona indicatiui conuersa. o. finali in prima quidem cō
iugatiōe cōuersa in et: in aliis uero cōuersa i at: ut amo: amet. doceo: at: lego: legat: audio
diat: & cætera hæc autem eadem tertia persona abiecta. t. sed producta. e. uel a. & assum
pta mus. facit primā pluralem suā: ut amet: amemus: doceat: doceamus: legat. legamus
audiat: audiamus. Secunda uero pluralis a singulari sua fit adiecta te syllaba. ut ama: te.
doce: te. audi. te. Et notādū est: q; in tertia cōiugatione. e. finalis quæ loco. i. correptæ
ponitur in plurali numero eiusdem personæ in penultimo loco in quolibet. e. correptam
inueniri in .i. reddit ut lege: legite. Tertia autem pluralis imperatiui modi in omni coniu
gatione a singulari sua fit: interposita. n. littera: ut amet: amēt. doceat: doceant. legat. le
gant. audiat: audiant. Futurū imperatiui secundæ & tertiæ personæ cōmune est & fit ab
iecta secundæ psonæ præsentis tēporis to syllaba. ut ama: to. doce: to. audi: to. hoc quoq;
notādum est q; e. finalis in .i. redit in penultima syllaba propter supradictam rationem
ut lege legito. non legeto: audi: te. huic addentes te syllabam facimus secundam plurālē
psonā ut amatote: docetote. Tria uero pluralis futuri imperatiui a tertia plurali præsentis
indicatiui in omni coniugatione fit adiecta. o. ut amant: to. docent: to. legūt: to. audiūt:
to. eunt: to. Optatiui modi præsens & præteritum imperfectum in omni coniugatione a
secūda psona impatiui assumpta rem. ut ama. rem. doce: rē. lege: rem. audi: rē. Præteritū
uero pfectū & pluq; perfectū eiusdem modi: fit a præteritopfecto indicatiui assumpta. s. et
sem. ut amaui amaui sem. docui docui sem. legi: legi sem. audiui audiui sem. Futurum
optatiui fit a prima persona indicatiui. o. in .em. cōuertens in prima cōiugatione. In aliis

uero. o. in: am. ut amo: amem. doceo: doceam. lego: legā. audio: audiā. futuro quod optatiui simile est praesens subiunctiui ut cū amem: doceam: legam: audiā. praeteritū quod optatiui simile est praesenti & praeterito imperfecto optatiui: ut cū amarem: docerem: legerem: audirem: praeteritū perfectū subiunctiui a praeterito perfecto indicatiui sit. quod mutat finalē. i. in. e. correptā & assumit. rim. ut amauerim. docui. docuerim legi: legerim. audi. audiuerim. idem ē praeteritum & futurū eiusdem modi prima tantū modo persona mutāte. im. i. o. ut. amauerim: amauero. ris. rit. docuerim. ro. ris. rit. legeri. ro. audiuerim. ro. plusquamperfectū subiunctiui simile est praeterito perfecto & plusquamperfecto ut utinā amauissem: docuissem: legissem: audiuissem: Infinitiuia in omni coniugatione fiūt praesentis temporis a secūda persona imperatiui addita. re. ut ama: amare. doce: docere. lege legere: audi: audire. praeteritū perfectū & plusquamperfectū infinitiui a praeterito perfecto & plusquamperfecto optatiui sit abiecta. m. ut amauissem: amauisse. docuissem: docuisse. legissem: legisse. audiuissem: audiuisse. uel audisse. Futurū uero per supinū in um desinēs & uerbum: re. ut amatum ire. doctū ire. lectum ire. auditum ire. uel per participium futuri in rum. neutri. ut amaturum esse. docturum esse. lecturum esse. auditurū esse. participialia uel supina quae tres casus uidentur habere loco infinitiui cum articulo coniunctiui apud graecos accipiuntur nascuntur a participio praesentis temporis. s. in. d. conuersa & addita. i. uel. o. uel. um. ut amans: amandi. do: dū: Sunt & alia dubio quae ad formā participiū praeteriti temporis desinunt in. um. uel in. u. ut amatū: amatu. Sed hoc inter est inter amandum & amatum & inter amando & amatu. quia amandum necessitatem amoris significat: amatū uero iniciacionem ad amorem. Similiter amando in ipso amore. amatu uero pro amatiōe uel amore. i. p ipsa re accipit. & hoc manifestat etiā ipsa interpretatio graeca quibus superiora infinitiuorū non solū cum articulis sed etiam cū praepositione uim habet faciēdo. εἶναι τὸ εἶναι τούτο hoc faciēdo: dū. ὅπως το ὁρίεν τούτο. ad hoc faciēdū faciēdū ὁρίεν pro oportet facere: Sequentiū uero alterū cum praepositione graeca & articulo infinitiuū significat ut uenatū ὅπως το ὁρῆεν ὁρῆεν. i. p oportet uenerari uel magis p ipsa re ad locū accipit uenatū p aduenationem quō & uenatu p uenatiōe sicut mirabile uisu uisioe ut nec uisu facilis nec dictu a fabulis ulli prouisione & dictione:

Vltis igitur modis sic & in aliis docuimus locis nomina sunt haec accipiēda magis quam uerba unde & propositioes inueniūt ante ea nomina quae in dū uel in tū desinūt qui est actūs uel in do quae est ablatiuus positae ut ad amandū & in amādo.

Actiua uerba autē ex actiuis fiunt hoc modo omnia actiua cuiuscunq; coniugationis in quocūq; tēpore uel modo uel persona i. o. desinentia assumūt. r. & faciūt passiuā. ut amo: amor. amabo: bor. amato: tor. amāto: anātor. doceo: doceor. docebo: bor. doceto: docetor. docento: tor. lego: legor. legito: tor. Igūto: tor. audio: audior. audiunto: tor. omnis secūda persona passiuā & in praesenti & in praeterito imperfecto & in futuro indicatiui & optatiui ab actiua sua sit interposita. ri. Sed tertia pro. i. penultima. p. correptam habet: sed etiā. ris. in. re. conuersa solet eadē secūda persona in omni coniugatiōe. efferri. ut amas: ris: uel amare. doces: ris: uel. re: legis: ris: uel. re. audis. ris. uel. re. quomō autē docuimus in actiuo sic etiā in passiuo praesentis tēporis declinatio docet: & reliquorū tempore absq; praeterito perfecto & in his quae ex hoc nascūt p diuersos modos declinationē quae fit p unāq; ex tribus coniugationibus tertia persona ab actiua sua adiecta. ur. solet fieri ut amat: tur. docet: tur. & caetera. Sed penultima in omnibus coniugationibus pducit. Excepta tertia pluralis prima & secūda persona a secūda actiui abiecta: s. & addita: mur: & mini fiunt: ut amas mur: mini. doces: mur: mini. legis: mur. mini: sic audis: mur. mini. & in omni coniugatiōe penultima primae personae ante penultima uero secūdaē pducit syllabae

alq; tertia coniugatiōe: tertia uero pluralis psona ab actiua sua fit adiecta. ut. ut amāt tur
docēt: tur: legūt: tur. audiūt: tur: quæ uero in. m. desinūt actiua primæ psonæ p oēs cōiu
gatiōes & modos in præsentī uel ī præteritō ī pfecto uel ī futuro. m. i. r. cōuertētia faciunt
passiua: Nā præteritū pfectū & plusq̄ pfectū p participia declināt in passiuīs ut amabam:
ba r: amarē. rer. docerē: rer. docebā: bar. legebā: bar. legerē: rer. amem amer. doceā: doce
ar. legā legar. audiā: audiar. Ceteras uero psonas secundū prædictas regulas declinamus
Omne præteritū pfectū & plusq̄ pfectū passiuorū & similiū passiuīs p participiū præteriti
tēporis & sum uerbū declinant passiua īperatiua secundæ psonæ ī omni cōiugatiōe similia
sūt ī finitiuis actiui uerbi: ut amā: docere: legere: audī. Tertia uero psona a tertia sui uer
bi actiui fit addita ut: ut amet: tur. doceat: tur. legat: tur audiat: tur. pluralia uero secundū
tertiæ psonæ terminationē æq̄liter terminant addita. m. pro. t. in prima & ī tertia īterpo
sita. n. ut amet amemur ament. Nā secūda psona īperatiui modi simili est secundæ psonæ
indicatiui quomodo & apud græcos ut amamini: docemini & cætera. hæc. n. tam idica
tīuo modo q̄ ī patiūo similiter pferunt idq; cōprobat usus auctorū. Terētius dicit in phor
mione cū igitur dū licet dūq; adsum loqm̄ini mecū. Itē in antipho contēplamini me In
eodē uultu. idē ī eunucho uos me sequimini. Salustius ī catilinario expgissimīni aliquā
do & capescite rē. p. idē in iugurtino uos aut adherbalē colite ueneramini & obseruate ta
lē hunc uirū: imitamini uirtutē eius: & enitemini ne ego meliores liberos uidear sumplisse
quā genuisse. Futurū īperatiui secundū prædictā regulā fit ablatio in. o. desinēte addita
r. ut amato: tor. doceto: tor. legito: tor. audito: tor. Similiter in tertia plurali ut amanto:
tor. doceto: tor. legūto: tor. audiūto: tor. Secūda uero fit psona īpatiui a secundā idicatiui
mutatione. i. finalis ī or. ut: amamini: nor. docemini: nor. legimini: nor. audimini: nor.
Omniū mōy: præteritū ī pfectū & plusq̄ pfectū licet supradictū est: p participiū præteriti
tēporis & sū uerbi declinationē pferunt subiectiui et futury: ut amatus sum: amatus fui
amatus erā uel fuerā: utinā amatus esse uel fuisset. amatus sim uel fuerim: amatus ero
uel fuero. Infinitīua uerba passiua ab actiuis sūt hoc modo mutatione. e. finalis ī i. absq;
tertia cōiugatiōe ī illa. n. syllaba extrema abiecta penultia. e. i. i. cōuertit: ut amare: ri. do
cere. ri. legere: gi. audire. ri. præteritū uero pfectū p participiū fit neutri generis & uerbū esse
uel fuisse. ut auditū eē uel fuisse. & cæ. Futury: tēpus picipiū simile fit. &. iri. uerbū ut ama
tū iri. doctū iri. lectū iri. auditū iri.

Mne participiū presentis tēporis ī. ns. desinit & ī prima cōiugatiōe qdē & secundā
fit īterposita secundæ psonæ. n. ut amas amans. doces docēs. ī tertia uero & ī quar
ta cōiugatiōe a psona prima presentis participiū fit cōuersa. o. i. ens. ut lego: legēs
audio: audiēs. Excipit. eo. & queo: quod euphoniæ causa pro eens: iens p queēs qens fa
ciunt: & genitiuū in untis. ut queuntis: p queentis.

Mne picipiū præteriti tēporis. t. uel. s. uel. x. habet ante. us. ut amatus: doctus:
auditus. lesus. fluxus & reliqua. excipitur mortuus.

Mne participiū futuri tēporis in rus. uel ī dus: desinit: ut amaturus. & amādus. do
cturus: docendus: lecturus: legendus: auditorus: dus.

Omina uerbalia plerumq; a participiis præteriti tēporis fiunt: Mutata finali. us
ī. or. ut amatus. tor. & cætera ī. or. autē desinētia mutant eā in trix. & faciunt fœ
mininū ut amator amatrix: doctor: doctrix: lector: lectrix. Excepto nutrix: Rey
quoq; uocabula ī corporaliū plerumq; præteriti tēporis & participiis similia inue
niunt. Sed quartæ declinationis ut iudicatus: munitus: habitus: auditus fiunt a geniti
uo supradicti participii addita. a. & correpta. i. noīa ut coniunctus: coniuncti. addita. o.
fit cōiunctio. Ratus: rati. ratio penultima correpta. est tamē quādo picipia futuri tēporis
l iiii

foemininis i. ra desinentibus similia sunt ut scriptura: pictura: armatura. Est quādo desinunt in. um. uel in. or. ut factum: labor: in. o. desinentia omnia uerba actiuorum regulā seruant in. or. uero passiuorum de quorū speciebus in libris in quos de uerbo scripsimus latius desertum inuenies.

CAPRI VETVSTISSIMI AC ILLUSTRIS GRAMMATICI DE ORTOGRAPHIA ET LATINITATE VERBORVM LIBER INCIPIT.

AECuia quo ducit dicemus: non ubi. Cato descendit nō discedit. & iter/rogamus quo uel qua hora solet ire foras: & esse foris. iacti in litus dicamus: delati in portum: introimus uel irrumpimus: intus sumus. Vado ad grammaticum uel ad medicum. disco apud istos dicendum: improfudum nummi uel in archam conduntur: & inuehor & iocor in macrum in manus incidit inimicus: & i manus aquas pascimus. Veteres autem manibus pedibusq; aquam dixerūt in mentē uenit: nō in mēte. oblitus ne scis nostri. nō nos Veteres tamē & hoc modo dixere. & i uideo tibi diuitiis: nō diuitias comessor & comesta uti dicas messor mētura mēstum scribes. Cella pinaria nō penuria dicendū. praecoca dicendū precoria deridendū: pepararia mola dicendū non est. sed piperaria. Thesaurū dicendū est & thesaurus. misertus mei p genitiuū dicit: & accusatiuū miseratus me. pecto caput non pectino: & pexum nō pectinatū: sic pexi me met & pectā cras: sic nexi a necto & ructo & nauleo dicendū quauis quidā ueteres dixerūt ructor & nauleor. nō egeo nō eges non eget dicimus nō autē egeor ris tur. dico me uicturū nō uinciturū & picturum non picturū: fido mihi & confido tibi & fidimus non confidimus nobis: sic fidere media syllaba correpta. Nā si esset fideo & rideo tepeo faceret ridere fidere tepere. Sordet acer calet floret tabet squalet splēdet uiget aret: hęc. pfecta sūt: at icēpriua sordescit acescit calescit florescit squalescit splēdescit uigescit. aret scit sufragor nō sufrago: & sic sufragatus sum uon sufragauī. Euentura mihi praesago: is. it. nos praesagimus uos praesagitis illi praesagunt. Hic pecten rien uel ren lien. sic tiben fidicē liricen dicendū preses praesidis: ambos & duos actiūo ambo: & duo nominatiuo. Acer: iermus: ifirmus: faciūt pluralē acris: iermi: ifirmi. at acris: iermis: ifirmis faciūt pluralē acres: iermes: ifirmes: sed hilarushilari facit: hilari hilares. Nostri nostrorū nostrū. uenit anos sic uestri uestrorū. uenit auos Vas uasis facit: nō uasibus: & uasorū uasis genitiuus significat: odeo mulea serapea iscea mausolia caducēda dicendū nō est. nō sorbo sed sorbeo nec sorpsi: sed sorbui sic & absorbui nō absorpsi: ut Lucanus: coactus nō coctus dicendū: abscondi nō abscoisi. sic nō abscoisus sed absconditus dicendū alter de duobus. unus ex pluribus uel tribus dicendū descendī i solui maius nō in maiore. fruitus sum illa re ueteres dixerūt: fruitus nos illā rem: somnio dicendū nō somnior & somniaui nō sumniatus sum. Græca noīa ut phirne. phalāx. phronimus phalera. p. p. & h. latina ut facile p. f. scribenda sūt. Sine. n. scribēda sūt milies cēties. decies. quoties. toties scribunt p. d. qd dicit qd facis. cū nomē erit p. t. aut uerbū ubi fuerit scribit ut i quio: is: it: eo is it & aduerbiū numeri quot. tot. & monoptotō: ut lacte. Negat illud nomen qdā muta posse finire & ideo dicūt lacte esse nō lacta aut lac. Ad praepositio p. d. at cōiunctio p. t. scribi dēt. Exul cū addita. s. scribēdū ē. atymologia: causa a solo qd uertit. Formosus. sine. n. scribit ab atymo qd est forina. Nactus enī punū. n. scribēdū nanciscor duobus. Quid qd i priore syllaba. c. littera scribit quoniā. d. diuidit inter duas uoces: sicut quāq; prior enim habere debet nō. m. ne similiter duas esse uoces ostēdat. atq; careat. n. similiter alioqui. haud dolo sic recte scribit & n. d. iter duas uocales esse debet: quod si consonās sequit. d. addi nō debet ut haustio narro: narratio p duo. rr. querela: loquelā p. l. simplex. mas. erit i positione: indiminutione masculinus: Non ut quidā putant.